

Aprenda Esperanto

O curso básico mais rápido

Zlatko Tišljär

Spomenka Štimec

Ivica Špoljarec

Roger Imbert

Lucas Barbosa

Emilio Cid

Jairo Santos

Alejandro Escobedo

Aprenda Esperanto

O curso básico mais rápido

Zlatko Tišljar

Spomenka Štimec

Ivica Špoljarec

Roger Imbert

Lucas Barbosa

Emilio Cid

Jairo Santos

Alejandro Escobedo

Enkonduko

- Aqui você aprende as **500 palavras mais importantes**
- **Não precisa fazer cadastro:** Basta clicar em *Começar*
- **Compatível** com smartphones
- Não apenas é grátis, mas também [é de domínio público, e pode ser usado em outros projetos](#)

O curso consiste de **12 lições**, cada uma com:

- um texto
- uma explicação gramatical
- e 3 exercícios

Depois de terminar o curso, você será capaz de compreender as coisas mais importantes, e de formar frases simples para se expressar. Experimente!

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Lecionoj

Amiko Marko

Marko estas mia amiko. Li estas lernanto kaj sportisto. Li nun sidas en ĉambro kaj lernas. Sur tablo estas paperoj kaj libroj. Ĝi estas skribotablo. La libroj sur la tablo estas lernolibroj.

La patro kaj la patrino de mia amiko ne estas en la ĉambro. Ili nun laboras. Lia patro estas laboristo, li laboras en hotelo. La patrino instruas. Ŝi estas instruistino.

Palavras novas

- *Marko* – Marcos
- *esti* – ser, estar, haver
- *as* – Presente
- *mi* – eu
- *a* – Adjetivo
- *amiko* – amigo, amiga
- *o* – Substantivo
- *li* – ele
- *lerni* – aprender
- *ant* – ativo no presente
- *kaj* – e
- *sporto* – esporte
- *ist* – profissão, associação habitual
- *nun* – agora
- *sidi* – sentar, estar sentado
- *en* – em
- *ĉambro* – quarto, sala
- *sur* – sobre (por cima)
- *tablo* – mesa

- *papero* – papel
 - *j* – Plural
 - *libro* – livro
 - *ĝi* – ele, ela, isso
 - *skribi* – escrever
 - *la* – o, a, os, as
 - *patro* – pai
 - *in* – feminino
 - *de* – de (propriedade)
 - *ne* – não
 - *ili* – eles
 - *labori* – trabalhar
 - *hotelo* – hotel
 - *instrui* – ensinar, ensinamento
 - *ŝi* – ela
-
- *ĉu* – começa perguntas (sim/não)
 - *jes* – sim
 - *kio* – o que
 - *kiu* – quem, qual
 - *lingvo* – língua
 - *ni* – nós
 - *nomo* – nome, nomear
 - *respondi* – responder, resposta
 - *seĝo* – cadeira

Gramática

Alfabeto

O alfabeto do Esperanto consiste de 28 letras: a, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ, i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z.

Observe as diferenças em relação ao português:

- **c** = ts como em “pizza”

- **ĉ** = tch como em “tchê”
- **e** = ê como em “Pedro”, nunca como em “belo”
- **g** = como em gato, inclusive antes de “e” e “i”
- **ĝ** = dj, ou gi como em “Giuseppe”
- **h** = r como em “honra” (aspirado)
- **ĥ** = gutural, semelhante ao j espanhol e ao ch alemão
- **j** = i como em “maio”. **aj**, **ej**, **oj**, **uj** são ditongos formados respectivamente por a, e, o, u seguidos de um breve som de i.
- **ĵ** = j como em “jornal”
- **o** = ô como em “boca”, nunca como em “bola”
- **r** sempre como em “cara”
- **s** como em “senhor”.
- **ŝ** = x, ch, como em “xadrez” ou “chama”
- **ŭ** = u como em “Mauro” ou “Paulo”; **aŭ**, **eŭ** são ditongos formados respectivamente por a, e, o, u seguidos de um breve som de u.

Pronúncia

As palavras são pronunciadas exatamente como se escreve, conforme os exemplos abaixo:

- *amiko* = amíco
- *ĉambro* = tchámbro
- *ĝi* = djí

Tonicidade

Palavras com mais de uma sílaba são acentuadas na penúltima sílaba. Por exemplo:

- *te-le-FO-no* (telefone)
- *ra-DI-o* (rádio)
- *kaj* (cái)
- a-MI-ko (amíco)
- ES-tas (êstas).
- AN-kaŭ (ánkau, porque kaŭ é uma sílaba só).

Tome cuidado com palavras como historio (hi-sto-RI-o).

Artigo

O artigo definido é *la* (= o, as, os ,as). É invariável (não muda em relação ao gênero, caso ou número). Não há artigo indefinido em Esperanto:

- *la amiko* – o amigo
 - *amiko* – (um) amigo
- *la laboro* – o trabalho
 - *laboro* – (um) trabalho

Pronomes pessoais

- *mi* – eu
- *vi* – tu, você, vocês
- *li* – ele
- *ŝi* – ela
- *ĝi* – ele, ela, isso
- *ni* – nós
- *ili* – eles, elas

Pronomes possessivos

São formados pelo acréscimo de **a** aos pronomes pessoais:

- *mia* – meu, minha
- *via* – teu, tua, seu, sua, vosso, vossa
- *lia* – dele
- *ŝia* – dela
- *ĝia* – dele, dela, disso
- *nia* – nosso, nossa
- *ilia* – seu, sua, deles, delas

Substantivos

Todos os substantivos terminam em -O. Não há gênero gramatical: quando necessário, o sexo feminino é indicado por um sufixo.

- *tablo* – mesa
- *lernanto* – aluno
- **lernant**ino** – aluna

Plural

O plural termina em **j**. Tanto substantivos quanto adjetivos recebem esse final, por exemplo.:

- *tabloj* – mesas
- *lernantoj* – alunos
- *viaj lernantoj* – seus alunos

Verbos

1. o infinitivo termina em **-i**:
 - *lerni* – aprender
 - *labori* – trabalhar
 - *esti* – ser
2. O presente termina em **-as**. É o mesmo para todas as pessoas e números:
 - *mi sidas* – eu me sento
 - *vi sidas* – tu te sentas
 - *li sidas* – ele se senta
 - *ili sidas* – eles se sentam

Ĉu?

Esta é uma partícula interrogativa, usada em perguntas cuja resposta é sim ou não:

- **Ĉu** *vi sidas?* – Você está sentado?
- **Ĉu** *vi skribas?* – Você está escrevendo? Você escreve?

Kiu?

Funciona como pronome (“quem?”) e como adjetivo (“qual?”), ex.:

- ***Kiu*** *vi estas?* – Quem é você?
- ***Kiu*** *instruisto sidas?* – Que professor está se sentando?

O sufixo -ist

é usado para indicar uma pessoa que regularmente se dedica a uma atividade específica, e.g.

- *instruisto* – professor
- *hotelisto* – hoteleiro
- *esperantisto* – esperantista, adepto do esperanto

O sufixo -in

é usado para indicar o gênero feminino:

- *patro* – pai
 - *patrino* – mãe
- *lernanto* – aluno
 - *lernantino* – aluna
- *instruisto* – professor
 - *instruistino* – professora

Partícula afirmativa

jes Significa “sim”.

- *Ĉu vi estas en la ĉambro?*
 - ***Jes***, *mi estas en la ĉambro.*

Partícula negativa

ne significa “não”:

- *Ne, mi ne estas en la ĉambro.*

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- amikino:
- labortablo:
- esperantistino:
- instruisto:
- hotelĉambro:
- enskribi:
- skribotablo:
- lingvisto:
- laboristino:
- lernoĉambro:

Complete as frases

- Marko estas en la _____.

- ____ sidas sur seĝo.
- Instruisto instruas. Laboristo _____. Lernanto _____.
- Marko kaj Aleksandro estas lernant_____ kaj sportist_____.
- La patrino _____ Marko estas instruistino.
- La seĝo estas en _____ ĉambro.
- La libro estas de li, ĝi estas li____.
- Mia nomo est_____ Marko.

Traduza e responda

Quem é a tua amiga?

- Quem:
- é:
- a tua:
- amiga:

(Acaso) a tua amiga Ana está escrevendo agora no quarto?

- (Acaso):
- tua:
- amiga:
- Anna:
- está escrevendo:

- agora:
- em:
- o:
- quarto:

(Acaso) o amigo do teu pai trabalha num hotel?

- (Acaso):
- o:
- amigo:
- do:
- teu:
- pai:
- trabalha:
- em:
- hotel:

O que está sobre a mesa de trabalho em nosso quarto?

- O que:
- está:
- sobre:
- a:

- mesa de trabalho:
- em:
- nosso:
- quarto:

(Acaso) está um livro didático de Esperanto sobre tua mesa?

- (Acaso):
- livro didático de Esperanto:
- está:
- sobre:
- tua:
- mesa:

Solvoj

Traduza

- amikino: amiga
- labortablo: mesa de trabalho
- esperantistino: uma esperantista
- instruisto: professor
- hotelĉambro: quarto de hotel
- enskribi: inscrever, registrar
- skribotablo: escrivaninha
- lingvisto: linguista
- laboristino: trabalhadora, operária
- lernoĉambro: sala de aula

Complete as frases

- Marko estas en la **ĉambro**.
- **Li** sidas sur seĝo.
- Instruisto instruas. Laboristo **laboras**. Lernanto **lernas**.
- Marko kaj Aleksandro estas lernanto**oj** kaj sportisto**j**.
- La patrino **de** Marko estas instruistino.
- La seĝo estas en **la** ĉambro.
- La libro estas de li, ĝi estas **lia**.
- Mia nomo estas **Marko**.

Traduza e responda

Quem é a tua amiga?

- Quem: Kiu
- é: estas
- a tua: via
- amiga: amikino

(Acaso) a tua amiga Ana está escrevendo agora no quarto?

- (Acaso): Ĉu
- tua: via
- amiga: amikino
- Anna: Anna
- está escrevendo: skribas
- agora: nun
- em: en
- o: la
- quarto: ĉambro

(Acaso) o amigo do teu pai trabalha num hotel?

- (Acaso): Ĉu
- o: la

- amigo: amiko
- do: de
- teu: via
- pai: patro
- trabalha: laboras
- em: en
- hotel: hotelo

O que está sobre a mesa de trabalho em nosso quarto?

- O que: Kio
- está: estas
- sobre: sur
- a: la
- mesa de trabalho: labortablo
- em: en
- nosso: nia
- quarto: ĉambro

(Acaso) está um livro didático de Esperanto sobre tua mesa?

- (Acaso): Ĉu
- livro didático de Esperanto: Esperanto-lernolibro
- está: estas
- sobre: sur
- tua: via
- mesa: tablo

La amikino de Marko

Marko havas amikinin. Ŝia nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj.

Ana venis al la hejmo de Marko.

– Bonvolu eniri, amikino.

- Saluton Marko. Kion vi faras?
 - Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.
 - Ĉu vi havas bonan libron?
 - Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?
 - Jes. Ĉu viaj gepatroj kaj gefratoj estas en via hejmo?
 - Ne. Jen la kafo, ĝi estas ankoraŭ varma. Mi nun kuiris ĝin.
 - Dankon. Mi povas trinki ankaŭ malvarman kafon.
- Marko rigardis la belajn okulojn de Ana. Mi vidas, ke li amas ŝin.

Palavras novas

- *havi* – ter
- *n* – Acusativo
- *nome* – nome, nomear
- *Ana* – Ana
- *juna* – jovem
- *bela* – belo, bela
- *ge* – ambos os sexos
- *veni* – vir
- *is* – Passado
- *al* – a, na direção de
- *hejmo* – lar, doméstico
- *bona* – bom, boa
- *voli* – querer, desejo
- *u* – Imperativo
- *iri* – ir, andar
- *i* – Infinitivo
- *saluto* – saudar, saudação
- *kio* – o que

- *vi* – você (singular ou plural)
- *fari* – fazer
- *legi* – ler
- *sed* – mas
- *paroli* – falar, fala
- *kun* – com
- *ĉu* – começa perguntas (sim/não)
- *jes* – sim
- *ŝati* – gostar
- *nur* – apenas
- *trinki* – beber
- *kafo* – café
- *frato* – irmão
- *jen* – eis
- *ankoraŭ* – ainda
- *varma* – quente
- *kui* – cozinhar
- *danki* – agradecer
- *povi* – ser capaz de, poder
- *ankaŭ* – também
- *mal* – oposto
- *rigardi* – olhar para
- *okulo* – olho
- *vidi* – ver, vista
- *ke* – que
- *ami* – amor, amar

- *demandi* – perguntar
- *domo* – casa
- *facila* – fácil
- *granda* – grande
- *kia* – de que tipo
- *mono* – dinheiro
- *nova* – novo, nova
- *pri* – sobre
- *se* – se
- *tre* – muito

- *diri* – dizer

Gramática

Adjetivos

A terminação que indica os adjetivos é **-A**, ex.:

- *bela* – bonito(a)
- *granda frato* – grande irmão
- *malgranda fratino* – pequena irmã

Casos

O Esperanto tem apenas dois casos, o nominativo e o acusativo. O acusativo é usado para mostrar o objetivo de um verbo transitivo (a pessoa ou objeto afetado pela ação do verbo).

- *Kiun mi vidas?* – Quem eu vejo?
- *Mi vidas amikon* – Eu vejo um amigo.

Nunca use o acusativo depois do verbo “ser” ou equivalentes.

Os adjetivos concordam com os substantivos os quais eles qualificam, recebendo as mesmas terminações -J e -N.

- *Vi estas bona amiko* – Você é um bom amigo.
- *Vi estas bonaj amikoj* – Vocês são bons amigos.
- *Vi havas bonan amikon* – Você tem um bom amigo.
- *Vi havas bonajn amikojn* – Você tem bons amigos.

Os demais casos se formam através preposições, como em português. O genitivo com **de**, o dativo com **al**, e o ablativo com **kun**. Por exemplo:

- *Mi iras kun vi* – Vou contigo.
- *Mi iras al vi* – Vou até você.

- *La teksto **de** la libro estas bona* – O texto do livro é bom.
- *La libroj **de** mia frato.* – Os livros do meu irmão.

Conjugação

Indicativo: *-i*

- *labori* – trabalhar

Presente: *-as*

- *mi laboras* – Eu trabalho
- *vi laboras* – Você trabalha, vocês trabalham
- *li/ŝi laboras* – Ele/ela trabalha
- *ni laboras* – Nós trabalhamos
- *ili laboras* – Eles trabalham

Passado: *-is*

- *mi laboris* – Eu trabalhei
- *vi laboris* – Você trabalhou, vocês trabalharam
- *li/ŝi laboris* – Ele/ela trabalhou
- *ni laboris* – Nós trabalhamos
- *ili laboris* – Eles trabalharam

Futuro: *-os*

- *mi laboros* – Eu trabalharei
- *vi laboros* – Você trabalhará, vocês trabalharão
- *li/ŝi laboros* – Ele/ela trabalhará
- *ni laboros* – Nós trabalharemos
- *ili laboros* – Eles trabalharão

A conjunção *ke*

é usada para introduzir uma oração substantiva. É geralmente precedida de uma vírgula.

Exemplos:

- *Vi vidas, **ke** mi manĝas.* – Você vê que eu estou comendo.
- *Li diras, **ke** li iros.* – Ele diz que irá.

O prefixo *mal-*

muda o significado da palavra para seu oposto.

- *bona* – bom
 - ***malbona*** – mau, ruim
- *granda* – grande
 - ***malgranda*** – pequeno
- *bela* – belo
 - ***malbela*** – feio

O prefixo *ge-*

indica que trata-se de ambos os sexos:

- ***gefratoj*** – irmãos e irmãs
- ***gepatroj*** – pais (pai e mãe)

Expressões de cortesia

- ***bonvolu*** – por favor
- ***dankon*** – obrigado
- ***saluton*** – olá

Ordem das palavras

A ordem usual das palavras na frase é sujeito-verbo-objeto, como em português. Entretanto, desde que o acusativo -N deixe claro

qual é o sujeito e qual é o objeto, a ordem das palavras pode ser alterada para fins estilísticos ou pragmáticos, muito mais prontamente em esperanto que em português.

- *Mi legas libron.* – Estou lendo um livro.
- *Libron mi legas.* – (Um livro é o que estou lendo.)

Kio, Kion

Kio significa “o que”, como sujeito da frase:

- ***Kio*** *estas tio?* – O que é isso??
- ***Kio*** *estas sur la tablo?* – O que está em cima da mesa?

Quando “o que” é o objeto de um verbo transitivo, o equivalente em esperanto é *Kion*:

- ***Kion*** *vi faras?* – O que você está fazendo?
- ***Kion*** *ŝi diris?* – O que ela disse?

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- eniri:
- enhavo:
- kunsido:
- malbona:

- kunveno:
- malfacila:
- maljuna:
- gepatroj:
- alveni:
- bonvena:
- gefratoj:
- trinkmono:
- malami:
- kunlabori:

Complete as frases

- Marko havas amik_____ kaj amikin_____. Ili estas _____amikoj.
- Li kuiras kaf_____ kaj ili trinkas ĝi___ en nia hejmo.
- Ili iras _____ la hotelo.
- Ŝi vidas, _____ Marko amas ŝi_____.
- Ili havas facil_____ lernolibroj_____.

Traduza e responde

Como era a tua casa velha?

- Como:

- era:
- tua:
- velha:
- casa:

Quais livros você leu e (Acaso) eles são bons?

- Quais:
- livros:
- você:
- leu:
- e:
- (Acaso):
- eles:
- são:
- bons:

O que Anna e Marcos faziam no pequeno quarto de Marcos?

- O que:
- faziam:
- Anna:
- e:

- Marcos:
- em:
- o:
- pequeno:
- quarto:
- de:
- Marcos:

(Acaso) você gosta de ler livros sobre o amor?

- (Acaso):
- você:
- gosta de:
- ler:
- livros:
- sobre:
- amor:

Quem irá com você à tua casa?

- Quem:
- irá:
- com:

- você:
- à:
- tua:
- casa:

Como são os olhos da tua amiga?

- Como:
- são:
- os:
- olhos:
- da:
- tua:
- amiga:

Solvoj

Traduza

- eniri: entrar
- enhavo: conteúdo
- kunsido: reunião
- malbona: ruim, mau
- kunveno: reunião
- malfacila: difícil
- maljuna: velho
- gepatroj: pais, pai e mãe
- alveni: chegar

- bonvena: bem-vindo
- gefratoj: irmãos e irmãs
- trinkmono: gorjeta
- malami: odiar
- kunlabori: colaborar

Complete as frases

- Marko havas amik**on** kaj amikin**on**. Ili estas **ge**amikoj.
- Li kuiras kaf**on** kaj ili trinkas ĝ**in** en nia hejmo.
- Ili iras **al** la hotelo.
- Ŝi vidas, **ke** Marko amas ŝ**in**.
- Ili havas facil**ajn** lernolibro**jn**.

Traduza e responde

Como era a tua casa velha?

- Como: Kia
- era: estis
- tua: via
- velha: malnova
- casa: hejmo

Quais livros você leu e (Acaso) eles são bons?

- Quais: Kiujn
- livros: librojn
- você: vi
- leu: legis
- e: kaj
- (Acaso): ĉu
- eles: ili
- são: estas
- bons: bonaj

O que Anna e Marcos faziam no pequeno quarto de Marcos?

- O que: Kion
- faziam: faris
- Anna: Anna
- e: kaj
- Marcos: Marko
- em: en
- o: la
- pequeno: malgranda
- quarto: ĉambro
- de: de
- Marcos: Marko

(Acaso) você gosta de ler livros sobre o amor?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- gosta de: ŝatas
- ler: legi
- livros: librojn
- sobre: pri
- amor: amo

Quem irá com você à tua casa?

- Quem: Kiu
- irá: iros
- com: kun
- você: vi
- à: al
- tua: via
- casa: hejmo

Como são os olhos da tua amiga?

- Como: Kiaj
- são: estas
- os: la
- olhos: okuloj
- da: de
- tua: via
- amiga: amikino

En kafejo

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ la lernejo. Poste ili ĝoje iris tra la strato. Estis varma tago. Ili vidis kafejon kaj en ĝi kukojn.

– Ni eniru kaj manĝu – diris Marko.

– Ĉu vi havas sufiĉan monon?

– Kompreneble, mi havas cent dolarojn.

– Ho, vi estas riĉa!

La kelnero alportis multajn kukojn. Ili manĝis kaj post la manĝo la kelnero denove venis.

Marko serĉis en unu loko ... serĉis en alia ... Lia vizaĝo estis malĝoja. Fine li diris per malforta voĉo:

– Mi ne havas monon.

Kio okazis poste? Ĉu vi scias?

Palavras novas

- *longa* – longo, longa
- *e* – Adverbio
- *antaŭ* – antes, na frente de

- *ej* – lugar
 - *post* – depois
 - *ôja* – alegre, alegria
 - *tra* – através de, por entre
 - *strato* – rua
 - *tago* – dia
 - *kuko* – bolo
 - *ni* – nós
 - *manôgi* – comer
 - *diri* – dizer
 - *sufiça* – suficiente
 - *mono* – dinheiro
 - *kompreni* – entender, compreender
 - *ebi* – possibilidade
 - *cent* – cem
 - *dolaro* – dólar
 - *ho* – oh
 - *riça* – rico, rica
 - *kelnero* – garçom
 - *porti* – carregar
 - *multa* – muitos, muitas
 - *nova* – novo, nova
 - *serçi* – procurar
 - *unu* – um
 - *loko* – lugar
 - *alia* – outro
 - *vizaô* – cara, face
 - *fini* – fim, finalizar
 - *per* – através de
 - *forta* – forte, força
 - *voço* – voz
 - *okazi* – acontecer, ocasião
 - *scii* – saber, conhecimento
-
- *afero* – assunto, coisa
 - *aũ* – ou
 - *kanti* – cantar

- *kie* – onde
- *kiel* – como
- *nu* – hã
- *scii* – saber, conhecimento
- *sen* – sem -o –
- *rapida* – rápido, rápida

Gramática

Advérbios

Os advérbios podem ser formados através do acréscimo da terminação *-E*.

- *bele* – belamente
- *forte* – fortemente
- *rapida aŭto* – um carro rápido
 - *veturi rapide* – viajar rapidamente

As preposições *per* e *kun*

Per - com (por meio de, fazendo uso de)

- *Manĝi per kulero* – Comer com uma colher
- *Ŝi kantis per tre bela voĉo.* – Ela cantou com uma voz muito bonita.

Kun - com (juntamente com, acompanhado de)

- *Mi iris kun la amiko.* – Eu fui com o amigo.
- *Mi parolos kun li.* – Eu vou falar com ele.

A preposição *Post*

post – depois (em relação a tempo)

- *Li venis **post** mi.* – Ele veio depois de mim (depois que eu vim).
- ***post** du horoj* – em duas horas
- *Li venos **post** tri horoj.* – Ele chegará daqui a três horas.
- *poste* – posteriormente, mais tarde, depois

A preposição **Malantaŭ**

malantaŭ - atrás de

- *Li venis **malantaŭ** mi.* – Ele veio atrás de mim.

Preste atenção à acentuação tônica: *mal**antaŭ***.

O sufixo **-ul**

Pessoa caracterizada por uma certa qualidade:

- *grand**ulo*** – um homem grande
- *malbon**ulo*** – um homem mau
- *bel**ulino*** – uma bela mulher, uma gatinha

O sufixo **-ej**

Se refere a um lugar destinado a algo ou caracterizado por algo:

- *lern**ejo*** – escola (lugar de aprender)
- *kuir**ejo*** – cozinha (lugar de cozinhar: *kuri* – cozinhar)
- *labore**jo*** – local de trabalho

O sufixo **-eb/**

Denota possibilidade, e corresponde a “-ável”, “-ível,”-átil”:

- *manĝ**eb**la* – comestível
- *vid**eb**la* – visível
- *kompre**ne**ble* – compreensivelmente (naturalmente, claro)

- **eble** – talvez, possível
- **malebla** – impossível

O imperativo

A terminação verbal para uma ordem é *-u*.

- **Manĝu!** – Coma!
- **Iru!** – Vá! Siga!

Esta forma também pode ser usada com um sujeito explícito:

- **Li lernu!** – Deixe-o aprender! Que ele aprenda!
- **Ni vidu.** – Vejamos.

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- antaŭĉambro:
- malamiko:
- malantaŭ:
- antaŭvidi:
- malrapida:
- trarigardi:
- junulo:

- malmulte:
- finfine:
- malriĉulo:
- tagmanĝo:
- tralegi:
- malnova:
- laborejo:
- travidebla:
- trinkebla:

Complete as frases

- Mia amiko skribas mult__.
- Bela kelnerino estas bel_____o.
- Ni havas multa_____ bela_____ afero_____.
- Ni kun__ lernas en lern_____o.
- Miaj _____patroj manĝas en manĝ_____.
- La kuko estas manĝ_____a.

Traduza e responda

(Acaso) os garçons em hotéis grandes, compreendem muitas línguas?

- (Acaso):

- garçons:
- em:
- grandes:
- hotéis:
- compreendem:
- muitas:
- línguas:

(Acaso) você sabe, se Ana gosta da canção nova sobre um homem pobre e uma garota bonita?

- (Acaso):
- você:
- sabe:
- se:
- Ana:
- gosta de:
- a:
- nova:
- canção:
- sobre:
- um homem pobre:

- e:
- uma garota bonita:

Onde você viu o velho e o jovem, que estavam carregando uma mesa grande?

- Onde:
- você:
- viu:
- o:
- velho:
- e:
- o:
- jovem:
- que (os quais):
- estavam carregando:
- grande:
- mesa:

Como aconteceu, que você novamente veio a nós sem irmãos e irmãs?

- Como:
- aconteceu:
- que:

- você:
- novamente:
- veio:
- a:
- nós:
- sem:
- irmãos e irmãs:

(Acaso) você pode aprender Esperanto suficientemente rápido por meio do novo livro de aprendizado?

- (Acaso):
- você:
- pode:
- por meio de:
- o:
- novo:
- livro de aprendizado:
- suficientemente:
- rapidamente:
- aprender:
- Esperanto:

Solvoj

Traduza

- antaŭĉambro: antecâmara
- malamiko: inimigo
- malantaŭ: atrás de
- antaŭvidi: prever
- malrapida: lento
- trarigardi: olhar do começo ao fim
- junulo: um jovem
- malmulte: pouco
- finfine: finalmente
- malriĉulo: um pobre
- tagmanĝo: almoço
- tralegi: ler do começo ao fim
- malnova: velho
- laborejo: local de trabalho
- travidebla: transparente
- trinkebla: bebível, potável

Complete as frases

- Mia amiko skribas multe.
- Bela kelnerino estas belulino.
- Ni havas multajn belajn aferojn.
- Ni kune lernas en lernejo.
- Miaj gepatroj manĝas en manĝejo.
- La kuko estas manĝebla.

Traduza e responda

(Acaso) os garçons em hotéis grandes, compreendem muitas línguas?

- (Acaso): Ĉu
- garçons: kelneroj

- em: en
- grandes: grandaj
- hotéis: hoteloj
- compreendem: komprenas
- muitas: multajn
- línguas: lingvojn

(Acaso) você sabe, se Ana gosta da canção nova sobre um homem pobre e uma garota bonita?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- sabe: scias
- se: ĉu
- Ana: Anna
- gosta de: ŝatas
- a: la
- nova: novan
- canção: kanton
- sobre: pri
- um homem pobre: malriĉulo
- e: kaj
- uma garota bonita: belulino

Onde você viu o velho e o jovem, que estavam carregando uma mesa grande?

- Onde: Kie
- você: vi
- viu: vidis
- o: la
- velho: maljunulon
- e: kaj
- o: la
- jovem: junulon
- que (os quais): kiuj
- estavam carregando: portis

- grande: grandan
- mesa: tablon

Como aconteceu, que você novamente veio a nós sem irmãos e irmãs?

- Como: Kiel
- aconteceu: okazis
- que: ke
- você: vi
- novamente: denove
- veio: venis
- a: al
- nós: ni
- sem: sen
- irmãos e irmãs: gefratoj

(Acaso) você pode aprender Esperanto suficientemente rápido por meio do novo livro de aprendizado?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- pode: povas
- por meio de: per
- o: la
- novo: nova
- livro de aprendizado: lernolibro
- suficientemente: sufiĉe
- rapidamente: rapide
- aprender: lerni
- Esperanto: Esperanton

Miaj leteroj

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

– Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj!

Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

Palavras novas

- *letero* – carta
- *vera* – verdade, verdadeiro, verdadeira
- *foto* – foto, fotografar
- *kiam* – quando
- *re* – de novo
- *el* – de (origem)
- *rapida* – rápido, rápida
- *tie* – nesse lugar
- *stari* – estar de pé
- *Vera* – Vera
- *mano* – mão
- *koleri* – raiva, colérico
- *iĝ* – tornar-se

- *ruĝa* – vermelho
- *fali* – cair, queda
- *pardoni* – perdoar, perdão
- *doni* – dar
- *ricevi* – receber
- *leciono* – lição, aula
- *plu* – além
- *os* – Futuro
- *devi* – dever, ter de
- *fermi* – fechar
- *pordo* – porta

- *aŭdi* – ouvir
- *ĉe* – em, junto de
- *dek* – dez
- *du* – dois
- *inter* – entre
- *kapo* – cabeça
- *kien* – para onde
- *kvar* – quatro
- *kvin* – cinco
- *lasta* – último, última
- *meti* – colocar, pôr
- *nacio* – nação
- *naŭ* – nove
- *ok* – oito
- *piedo* – pé
- *poŝo* – bolso
- *preni* – pegar
- *ses* – seis
- *sep* – sete
- *sia* – sua
- *sola* – sozinho, sozinha
- *trankvila* – calmo, calma
- *tri* – três

Gramática

Numerais

Os numerais estão listados no apêndice. Números de ordem superior são formados combinando-se os numerais elementares, como a seguir:

- 1 238 – *mil ducent tridek ok*
- 153 837 – *cent kvindek tri mil okcent tridek sep*
- Adição: $8 + 3 = 11$ – *ok plus tri estas dek unu*
- Subtração: $15 - 6 = 9$ – *dek kvin minus ses estas naŭ*

Acusativo de direção

As preposições em esperanto são normalmente seguidas pelo caso nominativo:

- *post mi* – depois de mim
- *sen ŝi* – sem ela
- *en domo* – em casa

No entanto, preposições de lugar podem ser seguidas por um acusativo para indicar direção, por exemplo:

- *Mi iras en la domon.* – Vou para (dentro da) casa.
- (Compare: *Ili manĝas en la domo.* – Eles comem em casa.)

Outro exemplo:

- *La kato saltis sur la tablon.* – O gato pulou para cima da mesa.
- *La kato saltis sur la tablo.* – O gato pulou sobre a mesa.

O pronome *oni*

O pronome indefinido *oni* significa:

- pessoas (em geral)
- eles (em sentido indefinido)
- o pronome “se”

Exemplos:

- ***Oni manôgas.*** – Pessoas comem / Eles comem / Come-se.
- ***Oni sidas.*** – Pessoas sentam / Eles sentam / Senta-se.

O pronome reflexivo *si*

O pronome *si* (acusativo: *sin*) refere-se ao sujeito da oração:

- ele (mesmo)
- ela (mesmo)
- eles (mesmos)
- se / si (mesmo)

Exemplos:

- ***Li lavas sin.*** – Ele se lava (Lava a si mesmo).
- ***Êi rigardas sin.*** – Ela se vê (Vê a si mesma).
- ***Ili kantas al si.*** – Eles cantam para si (mesmos).

si é usado apenas em referência a um sujeito de terceira pessoa, e nunca é sujeito de uma oração.

- ***Mi rigardas min.*** – Eu me vejo.
- ***Ili rigardas sin.*** – Eles se vêem.

O prefixo *re-*

Como o português “re-”, esse prefixo pode significar:

- de novo, outra vez
- de volta

Exemplos:

- *revidi* – ver de novo: rever
- *redoni* – dar de volta: devolver
- *remeti* – pôr de volta: repôr, recolocar

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- enfali:
- ellabori:
- scivola:
- trilingva:
- reiri:
- enmeti:
- dektaga:
- elpreni:
- malfermi:
- eldoni:
- eldonisto:
- okdek ses:
- revidi:

- reveni:
- internacia:
- piediri:
- du mil tri:

Complete as frases

- Ana kaj Marko iris _____ la strato.
- Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro__ sidi _____ seĝo.
- Ana metis tri kukojn sur seĝ____.
- Ŝi _____metis poste la kukojn sur la tabl_____.

Traduza e responda

Quando eu verei você novamente?

- Quando:
- eu:
- verei novamente:
- você:

Por quanto tempo (quão longamente) você estuda a língua internacional?

- Quão:
- longamente:

- você:
- estuda:
- a:
- internacional:
- língua:

Onde está meu livro novo com fotografias?

- Onde:
- está:
- meu:
- novo:
- livro:
- com:
- fotografias:

Aonde você irá após o almoço?

- Aonde:
- você:
- irá:
- após:
- o:

- almoço:

(Acaso) alguém pode fechar a porta da sala quando está frio?

- (Acaso):
- alguém:
- pode:
- fechar:
- a:
- porta:
- de:
- a:
- sala:
- quando:
- está:
- frio:

Por quanto tempo (quão longamente) você fica zangado se alguém toma de você muito dinheiro ?

- Quão:
- longamente:
- você:
- fica zangado:

- se:
- alguém:
- toma:
- de:
- você:
- muito:
- dinheiro:

Solvoj

Traduza

- enfali: cair dentro de
- ellabori: elaborar
- scivola: curioso
- trilingva: trilingue
- reiri: ir novamente, voltar
- enmeti: enfiar, pôr dentro, meter
- dektaga: de dez dias
- elpreni: tirar, sacar
- malfermi: abrir
- eldoni: editar
- eldonisto: editor
- okdek ses: 86
- revidi: ver novamente, rever
- reveni: voltar
- internacia: internacional
- piediri: ir a pé
- du mil tri: 2003

Complete as frases

- Ana kaj Marko iris **tra** la strato.
- Ili venis **al** kafejo, iris **al** tablo kaj vidis la patron sidi **sur** seĝo.
- Ana metis tri kukojn sur seĝ**on**.
- Ŝi **remetis** poste la kukojn sur la tabl**on**.

Traduza e responda

Quando eu verei você novamente?

- Quando: Kiam
- eu: mi
- verei novamente: revidos
- você: vin

Por quanto tempo (quão longamente) você estuda a língua internacional?

- Quão: Kiel
- longamente: longe
- você: vi
- estuda: lernas
- a: la
- internacional: Internacian
- língua: Lingvon

Onde está meu livro novo com fotografias?

- Onde: Kie
- está: estas
- meu: mia
- novo: nova
- livro: libro
- com: kun
- fotografias: fotoj

Aonde você irá após o almoço?

- Aonde: Kien
- você: vi
- irá: iros
- após: post
- o: la
- almoço: tagmanôo

(Acaso) alguém pode fechar a porta da sala quando está frio?

- (Acaso): Êu
- alguém: oni
- pode: povas
- fechar: fermi
- a: la
- porta: pordon
- de: de
- a: la
- sala: câmbro
- quando: kiam
- está: estas
- frio: malvarme

Por quanto tempo (quão longamente) você fica zangado se alguém toma de você muito dinheiro ?

- Quão: Kiel
- longamente: longe
- você: vi
- fica zangado: koleras
- se: se
- alguém: oni
- toma: forprenas
- de: de
- você: vi
- muito: multan
- dinheiro: monon

Nova aŭto

Sinjoro Rapid, amiko de Marko, eniris vendejon de aŭtoj. Tie li vidas belan sinjorinon, kiu plaĉas al li. Vendisto venas al li. Sinjoro Rapid demandas:

- Kiu aŭto estas la plej bona?
- Tiu ĉi estas la plej bona el ĉiuj.
- Ĉu ĝi estas rapida?
- Ĝi estas pli rapida ol aliaj.
- Ĉu ĝi estas ankaŭ forta?
- Ho jes, ĝi estas tre forta.
- Certe ĝi estas multekosta?
- Kompreneble, ĝi estas la plej multekosta el ĉiuj.
- Dankon, bedaŭrinde mi ne aĉetos novan aŭton, ĉar mia malnova aŭto estas la plej malmultekosta el ĉiuj. Mi ankoraŭ veturos per ĝi.

Dum li tion diris, li denove rigardis la belan sinjorinon. Sed la vendisto diris:

- Estos pli bone, ke vi ne rigardu tiun ĉi sinjorinon. Ankaŭ ŝi estas tre multekosta. Mi scias, ĉar mi estas ŝia edzo.

Palavras novas

- *sinjoro* – senhor
- *vendi* – vender
- *aŭto* – carro
- *kiu* – quem, qual

- *plaĉi* – ser agradável
 - *demandi* – perguntar
 - *plej* – mais (superlativo)
 - *tiu* – aquela pessoa, aquilo
 - *ĉi* – este
 - *ĉiu* – tudo, todo
 - *pli* – mais (comparativo)
 - *ol* – ou (comparativo)
 - *tre* – muito
 - *certa* – certo, certa
 - *kosti* – custar, custoso
 - *bedaŭri* – lamentar
 - *ind* – digno de, que vale a pena
 - *aĉeti* – comprar
 - *ĉar* – porque
 - *veturi* – viajar, ir de veículo
 - *dum* – durante
 - *tio* – isso
 - *edzo* – marido
-
- *aŭskulti* – ouvir
 - *forgesi* – esquecer
 - *helpi* – ajudar, ajuda
 - *horo* – hora
 - *jam* – já
 - *jaro* – ano, anual
 - *kial* – por que
 - *komenci* – começar, começo
 - *monato* – mês
 - *plena* – cheio, cheia
 - *sendi* – enviar
 - *tempo* – tempo
 - *vivi* – viver, vida

Gramática

Tabela de correlativos

Estude a tabela do apêndice, observando como ela é estruturada: o significado de cada uma das 45 palavras pode ser deduzido a partir do significado do primeiro elemento combinado ao do segundo. Memorize principalmente o seguinte:

- *čio* – tudo
- *čiu* – todo(a), cada
- *čiuj* – todos (as)
- *čiam* – sempre
- *iom* – um pouco, um tanto

Certas palavras da tabela podem receber as terminações *-j* (plural) e *-n* (acusativo):

- o *-j* pode ser adicionado às palavras que terminam em *-u* ou *-a*
- o *-n* àquelas que terminam em *-o*, *-u*, *-a* e *-e*:

Kio

- *Kio* – o que
- *kion* – que, o que (como objeto de um verbo transitivo)

Exemplo:

- *Kion vi manêas? Kukon mi manêas.*

Kiu

- *Kiu* – quem (singular), qual
- *kiun* – quem (singular), qual (objeto de um verbo)
- *kiuj* – quem (plural), quais
- *kiujn* – quem (plural), quais (objeto de um verbo)

Kia

Exemplos:

- *Kia estas la vetero?* – Como está o tempo?
- *Kian aŭton vi havas?* – Que tipo de carro você tem?
- *Kiaj estas ŝiaj leteroj?* – Como são as cartas dela?
- *Kiajn fotojn vi faris?* – Que tipo de fotos você tirou?

Kie

- *Kie* – onde
- *Kien* – aonde, para onde

Exemplos:

- *Kie mi estas?* – Onde eu estou?
- *Kien vi iras?* – Aonde você está indo?

Com preposições

- *Al kiu* – a quem, ao qual
- *kun kiu* – com quem, com o qual
- *al tiu* – àquele
- *inter tiuj* – entre aqueles

Graus de Comparação

O comparativo é formado com *pli* (mais):

- ***pli bona*** – melhor
- ***pli granda*** – maior

O superlativo é formado com *plej* (o mais):

- ***plej bona*** – o melhor
- ***plej granda*** – o maior

“Do que” é traduzido como *ol*:

- *pli bona ol vi* – melhor que você

Com um superlativo, “de” é traduzido como *el*:

- *La plej bona el ĉiuj* – o melhor de todos

Pli e *plej* são também advérbios:

- *pli rapide* – mais rápido
- *plej rapide* – o mais rápido

Dum

Dum é uma preposição (“durante”) e também uma conjunção (“enquanto”):

- *Li sidas dum la manĝo.* – Ele fica sentado durante a refeição.
- *Ŝi skribas dum li legas.* – Ela escreve enquanto ele lê.

Ĉi

A partícula *ĉi* é usada com os correlativos iniciados em *ti* para mostrar proximidade. Compare:

- *tiu* – aquele / *tiu ĉi* ou *ĉi tiu* – este
- *tie* – lá / *tie ĉi* ou *ĉi tie* – aqui

O sufixo -*ind*

significa “digno de...” ou “que vale a pena...”:

- *aŭskultinda* – digno de ser escutado
- *leginda* – que merece ser lido
- *bedaŭrinde* – infelizmente (literalmente: lamentável)
- *nedankinde* – de nada, não há de que (maneira gentil de responder ao *dankon*)

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- sinjorino:
- malmultekosta:
- ĉiutaga:
- intertempe:
- plenplena:
- nuntempe:
- malhelpi:
- vendejo:
- edzino:
- ĉiujare:
- jarcento:
- kvarmonate:
- alveturi:
- pli multekosta:
- plej juna:

Complete as frases

- Dankon, sinjoro. Nedank_____.
- Horo estas mallonga, tago estas _____ longa, monato estas _____ longa.
- Mi legas pli multajn librojn _____ mia amiko.
- Mi sendis al mia amiko longajn leterojn, _____ li estis en Tokio.
- La libro estas leg_____.

Traduza e responda

(Acaso) você pode aprender tranquilamente, enquanto alguém canta alegremente?

- (Acaso):
- você:
- pode:
- tranquilamente:
- aprender:
- enquanto:
- alguém:
- alegremente:
- canta:

Quem sabe, quando e onde nós nos veremos de novo ?

- Quem:
- sabe:
- quando:
- e:
- onde:
- nós:
- veremos de novo:
- nos:

Que horas são agora?

- Que (quantidade de):
- horas:
- são:
- agora:

(Acaso) alguém ajudou você abrir a porta da casa velha?

- (Acaso):
- alguém:
- ajudou:
- a:
- você:

- abrir:
- a:
- porta:
- de:
- a:
- velha:
- casa:

Por que você não tem tempo para escutar-me mais tempo (longamente)?

- Por que:
- você:
- não:
- tem:
- tempo:
- para escutar:
- mim:
- (por) mais:
- tempo:

Solvoj

Traduza

- sinjorino: senhora
- malmultekosta: barato
- ĉiutaga: diário
- intertempe: entretanto
- plenplena: cheio, lotado, completamente cheio
- nuntempe: atualmente
- malhelpi: atrapalhar
- vendejo: loja
- edzino: esposa
- ĉiujare: anualmente
- jarcento: século
- kvarmonate: quadrimensalmente
- alveturi: viajar para
- pli multekosta: mais caro
- plej juna: mais jovem

Complete as frases

- Dankon, sinjoro. Nedank**inde**.
- Horo estas mallonga, tago estas **pli** longa, monato estas **la plej** longa.
- Mi legas pli multajn librojn **ol** mia amiko.
- Mi sendis al mia amiko longajn leterojn, **dum** li estis en Tokio.
- La libro estas leg**inda**.

Traduza e responda

(Acaso) você pode aprender tranquilamente, enquanto alguém canta alegremente?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- pode: povas
- tranquilamente: trankvile
- aprender: lerni
- enquanto: dum

- alguém: iu
- alegremente: goje
- canta: kantas

Quem sabe, quando e onde nós nos veremos de novo ?

- Quem: Kiu
- sabe: scias
- quando: kiam
- e: kaj
- onde: kie
- nós: ni
- veremos de novo: revidos
- nos: nin

Que horas são agora?

- Que (quantidade de): Kioma
- horas: horo
- são: estas
- agora: nun

(Acaso) alguém ajudou você abrir a porta da casa velha?

- (Acaso): Ĉu
- alguém: iu
- ajudou: helpis
- a: al
- você: vi
- abrir: malfermi
- a: la
- porta: pordon
- de: de
- a: la
- velha: malnova
- casa: domo

Por que você não tem tempo para escutar-me mais tempo (longamente)?

- Por que: Kial
- você: vi
- não: ne
- tem: havas
- tempo: tempon
- para escutar: aŭskulti
- mim: min
- (por) mais: pli
- tempo: longe

Maja

Maja estas beleta junulino. Ĉiuj ŝiaj geamikoj amas ŝin. Antaŭ tri tagoj malbono okazis: sur strato aŭto faligis ŝin.

Maja malsaniĝis kaj havas altan temperaturon. Ŝia patrino diris, ke ŝi devas resti hejme. Morgaŭ ŝi vokos doktoron.

La doktoro venis je la naŭa horo por helpi al Maja.

– Diru “A” ...montru viajn manojn ... montru viajn piedojn ... malvestu vin!

La doktoro ĉion bone rigardis kaj fine diris:

– Unu semajnon restu hejme kaj ... ne iru sub aŭton. Trinku multan teon matene kaj vespere. Mi deziras, ke vi estu trankvila. Post unu semajno vi fartos pli bone. Mi venos por revidi vin.

– Sinjoro doktoro, ĉu mia bonega amiko Karlo povas veni vidi min?

– Hm, jes ... jes. Li povas veni ... sed ankaŭ li estu trankvila.

Palavras novas

- *Maja* – Maia
 - *et* – pequeno, diminutivo
 - *ul* – pessoa
 - *tri* – três
 - *ig* – tornar algo
 - *sana* – saudável, saúde
 - *alta* – alto, alta
 - *temperaturo* – temperatura
 - *resti* – permanecer
 - *morgaŭ* – amanhã
 - *voki* – chamar, chamado
 - *doktoro* – doutor
 - *je* – de, com, em
 - *naŭ* – nove
 - *horo* – hora
 - *por* – para
 - *helpi* – ajudar, ajuda
 - *montri* – mostrar
 - *piedo* – pé
 - *vesti* – vestir, roupa
 - *ĉio* – tudo
 - *fine* – ao fim
 - *semajno* – semana
 - *sub* – sob
 - *teo* – chá
 - *mateno* – manhã
 - *vespero* – tarde, noite
 - *deziri* – desejar, desejo
 - *trankvila* – calmo, calma
 - *farti* – sentir-se
 - *eg* – grande, aumentativo
 - *Karlo* – Carlos
 - *hm* – hm
-
- *bezoni* – precisar
 - *esperi* – ter esperança
 - *familio* – família

- *fojo* – ocasião, vez
- *hieraŭ* – ontem
- *hodiaŭ* – hoje
- *infano* – criança
- *kara* – caro, cara
- *lando* – terra
- *loĝi* – morar
- *necesa* – precisar
- *pensi* – pensar, pensamento
- *peti* – pedir
- *proksima* – perto
- *rimarki* – perceber
- *terura* – terrível
- *tuj* – imediatamente
- *tuta* – inteiro
- *utila* – útil
- *zorgi* – cuidado, cuidar

Gramática

-u em orações substantivas

O final imperativo * u * é utilizado não só (como já vimos) em comandos diretos e assim por diante, mas também no discurso indireto nas orações introduzidas pelo * ke * após verbos de comando, solicitando, aconselhamento, desejando.

- *Mi deziras, **ke** vi lernu.* – Eu quero que você aprenda.
- *La patro insistas, **ke** mi iru.* – O pai insiste que eu vá.

A preposição je

A preposição * je * é uma espécie de coringa. Não tem nenhum significado preciso, mas é utilizada quando nenhuma outra preposição abrange o significado exato que se deseja expressar.

Entre outras coisas, é a palavra usual para traduzir “a/às” ao contar o tempo.

- **Je kioma horo vi venos?** – A que horas você virá? (lit.: A quantas horas (do dia) você virá?)
- **Je la kvina horo.** – Às cinco horas.

O verbo **Farti**

Este verbo é principalmente usado na expressão:

- **Kiel vi fartas?** – Como vai você?

Sufixo **-et**

é usado para fazer diminutivos:

- **libreto** – livrinho
- **beleta** – bonitinho
- **varmeta** – tépido.

O sufixo **-eg**

é usado para fazer aumentativos

- **libr_ego_** – livrão, tomo
- **varmega** – quentíssimo
- **belega** – belíssimo
- **bonega** – excelente

O sufixo **-iĝ**

significa “tornar-se”, “ficar”:

- **riĉiĝi** – enriquecer-se
- **trankviliĝi** – acalmar-se

- *resaniĝi* – reestabelecer-se
- *geedziĝi* – casar-se

Ajuda

Participe de nosso grupo de apoio para tirar suas dúvidas
<https://www.facebook.com/groups/esperanto12dias>

Exercícios

Traduza

- leterportisto:
- hejmlando:
- iomete:
- bonege:
- vespermanĝo:
- prizorgi:
- espereble:
- altkvalita:
- pripensi:
- depreni:
- loĝejo:
- dufoje:
- multfoje:

- nomiĝi:
- ruĝiĝi:
- libreto:
- varmega:

Complete as frases

- La gepatroj ĉiam deziras, ke mi lern___ mult_____.
- Mia amiko deziras, ke mi ir___ kant___ kun li.
- La patro volas, ke lia infano manĝ___ kukon, _____ estas sur la tablo.
- Ni loĝas en malgranda ĉambr___.
- Mi far_____is maltrankvila, kiam mi vidis vin.
- Ĉiuj rimarkis, ke ŝi estas bel_____a.

Traduza e responda

(acaso) Você deseja que eu mostre para você meu mais novo livro?

- Acaso:
- você:
- deseja:
- que:
- eu:
- mostre:

- para:
- você:
- meu:
- mais:
- novo:
- livro:

O que você quer comer amanhã no café da manhã?

- O que:
- você:
- quer:
- amanhã:
- comer no café da manhã:

Quando Marcos chegará, às cinco ou às oito horas?

- Quando:
- Marcos:
- chegará:
- a:
- as (às):
- cinco:

- ou:
- a:
- as (às):
- oito:
- hora(s):

Quando você percebeu que a família inteira me chama de benfeitor?

- Quando:
- você:
- percebeu:
- que:
- a:
- inteira:
- família:
- chama:
- a mim:
- benfeitor:

(acaso) O livreto o qual eu enviei para você foi útil?

- Acaso:
- o:

- livreto:
- foi:
- útil:
- para:
- você:
- o qual:
- eu:
- enviei:

Solvoj

Traduza

- leterportisto: carteiro
- hejmlando: terra natal
- iomete: um pouco
- bonege: melhor
- vespermanĝo: jantar
- prizorgi: providenciar
- espereble: esperançosamente
- altkvalita: de alta qualidade
- pripensi: pensar sobre
- depreni: tirar
- loĝejo: alojamento
- dufoje: duplamente
- multfoje: multiplamente
- nomiĝi: chamar-se
- ruĝiĝi: ruborizar-se
- libreto: livrinho
- varmega: quentíssimo

Complete as frases

- La gepatroj ĉiam deziras, ke mi lernu multon.
- Mia amiko deziras, ke mi iru kanti kun li.
- La patro volas, ke lia infano manĝu kukon, **kiu** estas sur la tablo.
- Ni loĝas en malgranda ĉambro.
- Mi fariĝis maltrankvila, kiam mi vidis vin.
- Ĉiuj rimarkis, ke ŝi estas bele**ga**.

Traduza e responda

(acaso) Você deseja que eu mostre para você meu mais novo livro?

- Acaso: Ĉu
- você: vi
- deseja: deziras
- que: ke
- eu: mi
- mostre: montru
- para: al
- você: vi
- meu: mian
- mais: plej
- novo: novan
- livro: libron

O que você quer comer amanhã no café da manhã?

- O que: Kion
- você: vi
- quer: volas
- amanhã: morgaŭ
- comer no café da manhã: matenmanĝi

Quando Marcos chegará, às cinco ou às oito horas?

- Quando: Kiam
- Marcos: Marko
- chegará: alvenos
- a: je
- as (às): la
- cinco: kvina
- ou: aŭ
- a: je
- as (às): la
- oito: oka
- hora(s): horo

Quando você percebeu que a família inteira me chama de benfeitor?

- Quando: Kiam
- você: vi
- percebeu: rimarkis
- que: ke
- a: la
- inteira: tuta
- família: familio
- chama: nomas
- a mim: min
- benfeitor: bonfarulo

(acaso) O livreto o qual eu enviei para você foi útil?

- Acaso: Ĉu
- o: la
- livreto: libreto
- foi: estis
- útil: utila
- para: al
- você: vi
- o qual: kiun
- eu: mi

- envie: sendis

Ĉiam malfrue

Marko dormis matene tre longe.

Kiam li vidis la sunon, subite li eksaltis. Ĉiam li malfruas, kiam li devas iri al la lernejo. Li scias, ke la instruistino malŝatas tion.

Sed hodiaŭ li ne volas malfrui. Li rapide metis la vestaĵon. Rapidege li trinkis la kafon. Poste kun la libroj en la mano li kuris kaj saltis laŭ la strato. La homoj rigardis lin kaj diris: “Kia malsaĝa knabo.”

Baldaŭ li estis antaŭ la lernejo. Li volis eniri en la lernejon, sed li ne povis. Ĝi estis fermita. Li vidis nek instruiston nek gelernantojn.

Li eksidis antaŭ la lernejo kaj pensis: kio okazis?

– Diable, nun mi memoras! Hodiaŭ estas dimanĉo!

Palavras novas

- *dormi* – dormir
- *suno* – sol
- *subita* – de repente
- *ek* – começo da ação
- *salti* – saltar, salto
- *ĉiam* – sempre
- *frua* – cedo
- *hodiaŭ* – hoje
- *meti* – colocar, pôr
- *aĵ* – coisa, manifestação concreta
- *kuri* – correr
- *laŭ* – de acordo, ao longo
- *homo* – humano, ser humano
- *kia* – de que tipo

- *saĝa* – sensato, sensata
- *knabo* – garoto, menino
- *baldaŭ* – em breve
- *it* – passivo no passado
- *nek* – nem
- *pensi* – pensar, pensamento
- *diablo* – diabo, diabólico, diabólica
- *memori* – lembrar, memória
- *dimanĉo* – domingo

- *akvo* – água
- *atendi* – esperar
- *eĉ* – até, mesmo
- *for* – longe, fora
- *ĝis* – até
- *krii* – gritar -i –
- *mem* – mesmo
- *momento* – momento
- *nokto* – noite
- *poŝto* – correio
- *ridi* – rir

Gramática

Negação

Regras para negação:

- ***Nek li nek ŝi respondis.*** – Nem ele nem ela responderam.
- ***Vi nek sidas nek rigardas.*** – Você nem se senta nem olha (Você nem está sentado, nem olhando).
- ***Mi neniam diros al iu.*** – Nunca direi a ninguém. (*Mi neniam diros al neni* é errado em Esperanto, ou seja, o Esperanto não admite duas negações.)

Mem

Mem significa “mesmo”, “próprio” (por mim mesmo, por você mesmo, por si, etc.), e é usado para ressaltar o substantivo ou pronome que o precede (Compare *si*, reflexivo, lição 4.)

- *Mi **mem** faris tion.* – Eu mesmo fiz isso. Eu fiz isso por mim mesmo.

Até...

Há várias maneiras de dizer “adeus” em Esperanto, mas a mais comum é

- *ĝis la revido* – literalmente “até a revista” (compare com o português “até logo”, até mais (ver), até breve, até a vista”, com o francês “au revoir”).

Alternativamente, pode ser dito sem o artigo:

- *ĝis revido.*

O prefixo ek-

mostra

1. o início de uma ação, ou
2. uma ação súbita e momentânea.

Examples:

- ***ek**paroli* – começar a falar
- ***ek**silenti* – cair em silêncio
- ***ek**sidi* – sentar-se, tomar assento
- ***ek**ridi* – cair na gargalhada

O sufixo -aĵ

significa “coisa”, objeto concreto:

- *manĝaĵo* – comida
- *trinkaĵo* – bebida
- *belaĵo* – alguma coisa bela
- *sendaĵo* – alguma coisa enviada, missiva

Exercícios

Traduza

- rideti:
- tranokto:
- foriri:
- forlasi:
- ekde:
- formanĝi:
- forpreni:
- laŭeble:
- saĝulo:
- ekstari:
- poŝtkarto:
- diableto:
- senutila:
- elkuri:

- ekami:
- ĝisnuna:

Complete as frases

- Li trinkis rapidege sian matenan trink_____ por frue ven__ al la lernejo.
- Mi ankoraŭ ne aŭdis nova_____.
- En tiu momento Marko _____kriis.
- Knabo, kiu ne amas aliajn geknabojn, havas _____ amikojn _____ amikinojn.

Traduza e responda

Quem tinha o livro que você estava esperando há mais de dois anos?

- Quem:
- tinha:
- o:
- livro:
- que:
- você:
- estava esperando:
- (há) mais:
- de:

- dois:
- anos:

(Acaso) Você quer que eu mostre para você minha mais estimada foto?

- Acaso:
- você:
- quer:
- que:
- eu:
- mostre:
- para:
- você:
- minha:
- mais:
- estimada:
- foto:

Onde você comprou aquela roupa?

- Onde:
- você:
- comprou:

- aquela:
- roupa:

Onde você irá no domingo se estiver um dia ensolarado?

- Onde:
- você:
- irá:
- no domingo:
- se:
- estiver:
- ensolarado:
- (um) dia:

(Acaso) Teu irmão já saiu?

- Acaso:
- teu:
- irmão:
- já:
- saiu:

Onde está a água a qual você mesmo trouxe?

- Onde:

- está:
- a:
- água:
- a qual:
- você:
- mesmo:
- trouxe:

Solvoj

Traduza

- rideti: sorrir
- tranokto: pernoite
- foriri: ir embora
- forlasi: deixar
- ekde: desde
- formanĝi: devorar
- forpreni: arrancar
- laŭeble: conforme o possível
- saĝulo: sábio
- ekstari: levantar
- poŝtkarto: cartão postal
- diableto: diabinho
- senutila: inútil
- elkuri: escapar
- ekami: enamorar
- ĝisnuna: até agora

Complete as frases

- Li trinkis rapidege sian matenan trinkaĵon por frue veni al la lernejo.
- Mi ankoraŭ ne aŭdis novaĵon.
- En tiu momento Marko **ekkriis**.
- Knabo, kiu ne amas aliajn geknabojn, havas **nek** amikojn **nek** amikinojn.

Traduza e responda

Quem tinha o livro que você estava esperando há mais de dois anos?

- Quem: Kiu
- tinha: havis
- o: la
- livro: libron
- que: kiun
- você: vi
- estava esperando: atendis
- (há) mais: pli
- de: ol
- dois: du
- anos: jarojn

(Acaso) Você quer que eu mostre para você minha mais estimada foto?

- Acaso: Ĉu
- você: vi
- quer: volas
- que: ke
- eu: mi
- mostre: montru
- para: al
- você: vi
- minha: mian
- mais: plej
- estimada: karan

- foto: foton

Onde você comprou aquela roupa?

- Onde: Kie
- você: vi
- comprou: aêtis
- aquela: tiun
- roupa: vestaçon

Onde você irá no domingo se estiver um dia ensolarado?

- Onde: Kien
- você: vi
- irá: iros
- no domingo: dimanê
- se: se
- estiver: estos
- ensolarado: suna
- (um) dia: tago

(Acaso) Teu irmão já saiu?

- Acaso: Êu
- teu: via
- irmão: frato
- já: jam
- saiu: ekiris

Onde está a água a qual você mesmo trouxe?

- Onde: Kie
- está: estas
- a: la
- água: akvo
- a qual: kiun

- você: vi
- mesmo: mem
- trouxe: kunportis

Malbela tago

Hodiaŭ mia patrino estis tre maltrankvila. Mi venis el la lernejo kaj raportis al ŝi, ke mi ricevis malbonan noton. Ŝi diris: “Knabaĉo, vi devas pli multe laborigi vian kapon. Kiom da malbonaj notoj vi havas?.

Mi estis malĝoja.

– Iru en vian ĉambron kaj lernu! – ŝi diris.

Mi sidis en mia ĉambro, sed mi povis nek lerni nek legi. Miaj pensoj estis ĉe ludo kun miaj amikoj kaj ĉe sporto.

Mi diris al mi mem: Ĉu mi estas tiom malsaĝa, kvankam mi lernis multe?

Tiam la patrino eniris en la ĉambron kaj aŭdis miajn vortojn. Ŝi tuj respondis:

– Ne, mia kara, vi ne estas malsaĝa. La problemo estas, ke vi devas lerni multe pli. Tiam vi ne havos nur malbonajn notojn.

Ankaŭ nun mi ne havas ilin. Mi havas bonan noton pri muziko – mi diris.

La patrino subite ekridis. Tio denove plibeligis mian tagon. Sed la problemo tamen restis.

Palavras novas

- *raporti* – relatório, relatar

- *noto* – nota, anotar
- *aĉ* – indica qualidade ruim
- *kapo* – cabeça
- *kiom* – quanto
- *da* – de (quantidade)
- *ĉe* – em, junto de
- *ludi* – jogar, brincar, tocar, representar
- *mem* – mesmo
- *tiom* – tanto, tão
- *kvankam* – embora
- *tiam* – nesse momento
- *aŭdi* – ouvir
- *vorto* – palavra
- *tuj* – imediatamente
- *respondi* – responder, resposta
- *kara* – caro, cara
- *problemo* – problema
- *pri* – sobre
- *muziko* – música, tocar música
- *ridi* – rir
- *tamen* – porém

- *agi* – agir
- *aperi* – surgir
- *besto* – animal, bicho
- *decidi* – decidir
- *dolori* – dor, doer
- *glaso* – copo
- *kelka* – alguns, algumas
- *kontraŭ* – contra
- *morti* – morrer, morte
- *ofte* – frequentemente
- *ordo* – ordem
- *plori* – chorar
- *polico* – polícia
- *pro* – por causa de
- *pura* – limpo

- *senti* – sentir
- *sovaĝa* – selvagem
- *super* – acima de
- *teni* – segurar
- *timi* – medo, ter medo
- *trans* – do outro lado, para lá de
- *vino* – vinho

Gramática

A preposição *da*

é uma preposição usada em expressões de peso, medida ou quantidade:

- *kilogramo da sukero* – um quilo de açúcar
- *glaso da akvo* – um copo de água
- *multe da ideoj* – muitas ideias

O sufixo *-ig*

Este sufixo causativo significa “fazer, causar, tornar”

- *beligi* – tornar belo: embelezar
- *malplenigi* – tornar vazio: esvaziar
- *sanigi* – tornar são: sanar, curar
- *mortigi* – tornar morto: matar

O sufixo *-aĉ*

mostra que o falante tem uma opinião depreciativa da coisa em questão:

- *hundaĉo* – vira-lata
- *knabaĉo* – moleque, pivete
- *sribaĉi* – escrevinhar, escrever mal

Exercícios

Traduza

- subteni:
- malaperigi:
- elteni:
- utiligi:
- deteni sin:
- alivorte:
- sinteno:
- loĝigi:
- memorigi:
- plifortigi:
- renovigo:
- utiligebla:
- aperigi:
- forigi:
- purigi:
- senmorta:
- malplenigi:
- kelkfoje:

- transdoni:
- superrigardo:

Complete as frases

- Ni ord_____is ĉion kaj transdonis al ili.
- Mi petas glason _____ kafo kaj iom _____ akvo.
- Doloris lin la kapo. Li malsan_____is.
- La knabino ŝatas esti bela kaj pro tio ŝi bel_____as sian vizaĝon.

Traduza e responde

Quem limpará a cozinha depois do almoço?

- Quem:
- limpará:
- a:
- cozinha:
- depois:
- do (de + o):
- almoço:

O que você quer beber: chá, um pouco de café ou acaso você não quer nada?

- O que:
- você:

- quer:
- beber:
- chá:
- um pouco:
- de:
- café:
- ou:
- acaso:
- você:
- não quer:
- nada:

Por que você tão de repente decidiu renovar sua sala pequena?

- Por que:
- você:
- tão:
- de repente:
- decidiu:
- renovar:
- sua:
- sala pequena:

Para quem você deu os copos limpos para o vinho?

- Para:
- quem:
- você:
- deu:
- os:
- limpos:
- copos:
- para:
- o:
- vinho:

Contra quem jogou seu clube esportivo há duas semanas?

- Contra:
- quem:
- jogou:
- seu:
- clube esportivo:
- há:
- duas:
- semanas:

(Acaso) você frequentemente vê o policial que mora no apartamento acima de você?

- Acaso:
- você:
- frequentemente:
- vê:
- o:
- policial:
- que:
- mora:
- em:
- o (no):
- apartamento:
- acima de:
- você:

Solvoj

Traduza

- subteni: apoiar
- malaperigi: sumir com
- elteni: aguentar
- utiligi: utilizar
- deteni sin: deter-se

- alivorte: em outras palavras
- sinteno: atitude
- loĝigi: acomodar-se
- memorigi: lembrar
- plifortigi: reforçar
- renovigo: renovar
- utiligebla: utilizável
- aperigi: dispor
- forigi: tomar
- purigi: limpar
- senmorta: imortal
- malplenigi: esvaziar
- kelkfoje: ocasionalmente
- transdoni: transferir
- superrigardo: apreciação

Complete as frases

- Ni ord**ig**is ĉion kaj transdonis al ili.
- Mi petas glason **da** kafo kaj iom **da** akvo.
- Doloris lin la kapo. Li malsani**ig**is.
- La knabino ŝatas esti bela kaj pro tio ŝi beli**g**as sian vizaĝon.

Traduza e responda

Quem limpará a cozinha depois do almoço?

- Quem: Kiu
- limpará: purigos
- a: la
- cozinha: kuirejon
- depois: post
- do (de + o): la
- almoço: tagmanĝo

O que você quer beber: chá, um pouco de café ou acaso você não quer nada?

- O que: Kion
- você: vi
- quer: volas
- beber: trinki
- chá: teon
- um pouco: iom
- de: da
- café: kafo
- ou: aŭ
- acaso: ĉu
- você: vi
- não quer: volas
- nada: nenion

Por que você tão de repente decidiu renovar sua sala pequena?

- Por que: Kial
- você: vi
- tão: tiel
- de repente: subite
- decidiu: decidis
- renovar: renovigi
- sua: vian
- sala pequena: ĉambreton

Para quem você deu os copos limpos para o vinho?

- Para: Al
- quem: kiu
- você: vi
- deu: donis
- os: la
- limpos: purajn
- copos: glasojn

- para: por
- o: la
- vinho: vino

Contra quem jogou seu clube esportivo há duas semanas?

- Contra: Kontraŭ
- quem: kiu
- jogou: ludis
- seu: via
- clube esportivo: sportklubo
- há: antaŭ
- duas: du
- semanas: semajnoj

(Acaso) você frequentemente vê o policial que mora no apartamento acima de você?

- Acaso: Ĉu
- você: vi
- frequentemente: ofte
- vê: vidas
- o: la
- policial: policiston
- que: kiu
- mora: loĝas
- em: en
- o (no): la
- apartamento: loĝejo
- acima de: super
- você: vi

Planoj pri veturado

Petro kaj Maria volis vojaĝi al alia lando en libertempo. Ili decidis iri al Italio, bela lando kun malnovaj urboj kaj aliaj belaĵoj. Ili estis feliĉaj:

- Kie estas mia vestaĵo? – ŝi demandis.
- Ni ne forgesu kunporti la libron por lerni Esperanton. Ni povus komenci jam en la vagonaro.
- En la vagonaro ni nenion faros, kara Petro. Ni veturos per aŭto. Mi havas sekreton: mia riĉa onklo Bonifacio plenumis mian deziron kaj donis al ni sian aŭton por uzo. Ĝi jam staras antaŭ la domo.
- Sed mi devas diri...
- Nenion diru, karulo, ni eksidu en la aŭton kaj veturu al Italio.
- Petro kaj Maria sidis en la aŭto. Ankaŭ la vestaĵoj estis en la aŭto. Sed ili ankoraŭ sidadis kaj atendis.
- Do, karulo – ŝi diris – kial ni ne ekveturas?
- Karulino, ankaŭ mi havas sekreton. Mi veturigus la aŭton, sed mi ne scias. Mi neniam lernis tion.

Palavras novas

- *Petro* – Pedro
- *Maria* – Maria
- *vojaĝi* – viagem, viajar
- *lando* – terra
- *libera* – livre, liberdade
- *tempo* – tempo
- *decidi* – decidir
- *italio* – Itália
- *urbo* – cidade
- *feliĉa* – feliz
- *kie* – onde
- *forgesi* – esquecer
- *esperi* – ter esperança
- *us* – Condicional

- *komenci* – começar, começo
- *jam* – já
- *vagono* – vagão
- *ar* – grupo, coleção
- *nenio* – nada
- *sekreto* – segredo, secreto, secreta
- *onklo* – tio
- *Bonifacio* – Bonifácio
- *plena* – cheio, cheia
- *um* – significado indefinido
- *sia* – se (reflexivo)
- *uzi* – usar
- *domo* – casa
- *ad* – ação contínua
- *atendi* – esperar
- *do* – então
- *kial* – por que
- *neniam* – nunca, jamais

- *almenaŭ* – ao menos
- *atenti* – prestar atenção
- *ĉirkaŭ* – ao redor, cerca de
- *diversa* – diverso
- *do* – então
- *ekster* – do lado de fora
- *ideo* – ideia
- *klara* – claro, clara
- *kredi* – acreditar
- *kvazaŭ* – como se
- *maniero* – maneira
- *manki* – faltar
- *mondo* – mundo
- *organizi* – organizar
- *plano* – planejar
- *pluvi* – chuva
- *rajti* – direito, ter direito de
- *rakonti* – conto/história

- *sama* – mesmo, mesma
- *šajni* – parecer
- *vojo* – caminho
- *informi* – informação

Gramática

O Modo Condicional

é expresso pela terminação verbal *-us*:

- *mi kredus* – Eu acreditaria, eu pensaria
- *Se mi estus sana, mi estus tre feliča.* – Se eu fosse são/se eu estivesse saudável, eu estaria muito feliz.

Kvazaŭ

é usado como conjunção, geralmente seguido do condicional:

- *Vi sidas tie kvazaŭ vi estus ričulo.* – Você está sentado aí como se fosse um homem rico. também pode ser usado elipticamente:
- *Vi sidas tie kvazaŭ ričulo.* – Você está sentado aí como um rico.

O Sufixo *-ad*

é usado para transformar substantivos em verbos:

- *kanti* – cantar
 - *kantado* – canto, ato de cantar
- *suferi* – sofrer
 - *suferado* – sofrimento

também indica ação continuada ou repetitiva:

- *rigardi* – olhar
 - *rigardadi* – contemplar, olhar continuamente
- *demandi* – perguntar
 - *demandadi* – fazer muitas perguntas, perguntar insistentemente
- *informo* – informação
 - *informado* – publicidade

O Sufixo **-ar**

indica um coletivo visto como um todo:

- *arbo* – árvore
 - *arbaro* – floresta
- *vagono* – vagão
 - *vagonaro* – trem
- *vorto* – palavra
 - *vortaro* – dicionário

O Sufixo **-um**

é um sufixo coringa, sem um significado definido:

- *plena* – cheio
 - *plenumi* – preencher, cumprir
- *proksima* – próximo
 - *proksimume* – aproximadamente
- *sunno* – sol
 - *sunumi* – expor ao sol, tomar banho de sol
- *malvarmumi* – pegar um resfriado

Exercícios

Traduza

- nekredebla:

- organizado:
- informado:
- libervole:
- parolado:
- survoje:
- homaro:
- kredeble:
- kunvojaĝi:
- manĝaĵo:
- novaĵo:
- vagonaro:
- ĉirkaŭaĵo:
- parolraĵto:
- domaĉo:
- tiuokaze:

Complete as frases

- Se mi havus tiom da mono kiom da ideoj, mi vojaĝ_____us ĉirkaŭ la mondo.
- En ĉiu vort_____o mankas kelkaj vortoj.
- Homo, kiu longe rakont_____as ĉe la manĝotablo, restos malsata.

- Li devis atenti kaj ne rajtis longe resti ekstere en pluvo. Tial li malvarm_____is.
- Li havas sian klaran ideon, sed li kredos ĉion, kion vi diros, _____ vi estus lia edzino.

Traduza e responda

O que poderia mais alegrar teus pais?

- O que:
- poderia:
- mais:
- alegrar:
- teus:
- pais:

Se ao menos você após o aprendizado fosse comigo no centro da cidade!

- Se:
- ao menos:
- você:
- após:
- o:
- aprendizado:
- fosse:

- com:
- eu (comigo):
- em:
- o (no):
- centro da cidade:

Para onde você gostaria de viajar se você tivesse suficiente quantidade de dinheiro e tempo?

- Para onde:
- você:
- gostaria de:
- viajar:
- se:
- você:
- tivesse:
- suficiente:
- quantidade de:
- dinheiro:
- e:
- tempo:

(Acaso) você viaja por meio de carro a Paris ou ainda melhor, por meio de trem?

- Acaso:
- você:
- viaja:
- por meio de:
- o:
- carro:
- a:
- Paris:
- ou:
- (mais) ainda:
- melhor:
- por meio de:
- o:
- trem:

Por que diferentes pessoas explicam as mesmas ideias diferentemente?

- Por que:
- diferentes:
- pessoas:
- explicam:
- as mesmas:

- ideias:
- diferentemente:

Solvoj

Traduza

- nekredebla: inacreditável
- organizado: organização
- informado: informação
- libervole: voluntariamente
- parolado: discurso
- survoje: a caminho
- homaro: humanidade
- kredeble: crível
- kunvojaĝi: viajar com
- manĝaĵo: comida
- novaĵo: notícia
- vagonaro: trem
- ĉirkaŭaĵo: arredor
- parolrajto: direito de fala
- domaĉo: ruína
- tiuokaze: neste caso

Complete as frases

- Se mi havus tiom da mono kiom da ideoj, mi vojaĝ**ad**us ĉirkaŭ la mondo.
- En ĉiu vort**ar**o mankas kelkaj vortoj.
- Homo, kiu longe rakont**ad**as ĉe la manĝotablo, restos malsata.
- Li devis atenti kaj ne rajtis longe resti ekstere en pluvo. Tial li malvar**um**is.
- Li havas sian klaran ideon, sed li kredos ĉion, kion vi diros, **kvazaŭ** vi estus lia edzino.

Traduza e responda

O que poderia mais alegrar teus pais?

- O que: Kio
- poderia: povus
- mais: plej
- alegrar: ĝojigi
- teus: viajn
- pais: gepatrojn

Se ao menos você após o aprendizado fosse comigo no centro da cidade!

- Se: Se
- ao menos: almenaŭ
- você: vi
- após: post
- o: la
- aprendizado: lernado
- fosse: irus
- com: kun
- eu (comigo): mi
- em: en
- o (no): la
- centro da cidade: urbocentron

Para onde você gostaria de viajar se você tivesse suficiente quantidade de dinheiro e tempo?

- Para onde: Kien
- você: vi
- gostaria de: dezirus
- viajar: vojaĝi
- se: se
- você: vi
- tivesse: havus

- suficiente: sufiĉe
- quantidade de: da
- dinheiro: mono
- e: kaj
- tempo: tempo

(Acaso) você viaja por meio de carro a Paris ou ainda melhor, por meio de trem?

- Acaso: Ĉu
- você: vi
- viaja: vojaĝas
- por meio de: per
- o: la
- carro: aŭto
- a: al
- Paris: Parizo
- ou: aŭ
- (mais) ainda: pli
- melhor: bone
- por meio de: per
- o: la
- trem: vagonaro

Por que diferentes pessoas explicam as mesmas ideias diferentemente?

- Por que: Kial
- diferentes: diversaj
- pessoas: homoj
- explicam: klarigas
- as mesmas: samajn
- ideias: ideojn
- diferentemente: diversmaniere

Familianoj kunvenas

– Kiel rapide pasas tagoj! Morgaŭ estas la naskiĝtago de via patro, Marko. Alvenos kelkaj familianoj kaj geamikoj. Ĉu vi bonvolus iom helpi? Trovu iomete da tempo almenaŭ por ordigi vian ĉambron. Mi ŝatus kuiri ion bonan. Por la naskiĝtaga kuko mankas lakto en la hejmo. Necesas havigi iom da manĝaĵo el vendejo...

– Bone, mi aĉetumos por la naskiĝtago. Sed, anstataŭ sidi kaj manĝegi kun neinteresaj familianoj, mi ŝatus ekskursi kun klubanoj.

– Kun kiuj klubanoj? – diris la patrino kaj ĵetis iajn paperojn en paperujon.

– Morgaŭ frue kunvenas anoj de mia sporta klubo.

– Sed, kara mia, ĉu ĝuste morgaŭ vi devas foresti? Ĉu vi ne intervidiĝas kun viaj samklubanoj trifoje semajne?

– Ĉu mi rajtas ion proponi: Mi kunmanĝos kun la familianoj. Sed en la dua parto de la tago mi foriros kun miaj geamikoj. Post la kuko Maria kaj Petro certe parolos pri la malsukcesa veturado per aŭto. Malinterese! Mi ne plu volas tion aŭdi! Kial ni ne havas iun ideoriĉan onklon Bonifacio en nia familio?!

La patrino ridetis je liaj vortoj. Ŝi scias, ke Marko iom tro parolas hodiaŭ.

– Kara Marko, ne sufiĉas nur riĉeco de la ideoj. Necesas ankaŭ plena monujo por realigi ilin.

La patrino post iom da silento daŭrigis:

– Nu, antaŭ kelkaj minutoj telefonis Ana, ke ankaŭ ŝi vizitos nin morgaŭ. Ŝi tre ŝatas dolĉajn kukojn, kvankam ŝi atentis por ne dikiĝi.

Tuj Marko ŝanĝis la opinion. Sen Ana dum la ekskurso li estus tre soleca.

– Patrino, tiuokaze mi tamen pasigos la morgaŭan tagon hejme.

Palavras novas

- *kiel* – como
- *pasi* – passar
- *naski* – dar à luz, parir
- *kelka* – alguns, algumas
- *familio* – família
- *an* – membro de um grupo
- *iom* – até certo ponto, certa quantidade
- *trovi* – encontrar
- *almenaŭ* – ao menos
- *ordo* – ordem
- *io* – algo
- *manki* – faltar
- *lakto* – leite
- *necesa* – precisar
- *anstataŭ* – ao invés, em vez
- *intereso* – interessar, interessante
- *ekskurso* – excursão, excursionar
- *klubo* – clube
- *ĵeti* – arremessar
- *ia* – de algum tipo
- *uj* – recipiente, árvore de, país
- *ĝusta* – correto
- *for* – longe, fora
- *inter* – entre
- *sama* – mesmo, mesma
- *fojo* – ocasião, vez
- *rajti* – direito, ter direito de
- *proponi* – propor, proposta
- *du* – dois
- *parto* – parte
- *sukceso* – sucesso, conseguir
- *iu* – alguém
- *ideo* – ideia
- *tro* – demais
- *ec* – qualidade abstrata

- *reala* – real
 - *silento* – silencioso, silenciosa, fazer silêncio
 - *daŭri* – continuar, durar
 - *nu* – há
 - *minuto* – minuto
 - *telefono* – telefone, telefonar
 - *viziti* – visitar, visita
 - *dolĉa* – doce
 - *atenti* – prestar atenção
 - *dika* – gordo, grosso
 - *ŝanĝi* – mudar, mudança
 - *opinii* – opinião, opinar
 - *sen* – sem
 - *sola* – sozinho, sozinha
-
- *ĉefo* – patrão, chefe
 - *ekzemplo* – exemplo
 - *rilati* – relação
 - *sekvi* – seguir
 - *simpla* – simples
 - *universala* – universal

Gramática

O sufixo **-an**

Indica um membro de, alguém pertencente a:

- *klubano* – membro de um clube
- *amerikano* – americano
- *samlando* – patrício, conterrâneo
- *samideano* – companheiro de ideal (em particular, companheiro esperantista)

O sufixo **-ec**

Forma substantivos abstratos, indicando um estado de qualidade:

- *beleco* – beleza
- *varmeço* – quentura
- *simpleco* – simplicidade

O sufixo *-uj*

Forma o nome de um contentor (contêiner), um país ou uma planta:

- *manĝujo* – porta-comida
- *cindrujo* – cinzeiro
- *Francujo* – França
- *Aŭstrujo* – Áustria
- *pomo* – maçã
 - *pomujo* – macieira

Exercícios

Traduza

- verŝajne:
- tutsimple:
- neŭtraleco:
- tiurilate:
- universaleco:
- ebleco:
- partopreni:
- plejparte:

- samtempe:
- anstataŭigi:
- elĵeti:
- finiĝi:
- informiĝi:

Complete as frases

- En jun____o oni havas ankaŭ bel____on.
- Malsimplajn laborojn ĉefoj devus plisimpl____i.
- En tiu aĝo li jam fariĝis klub____o de sporta klubo.
- Monon oni metas en mon____on.
- Sekvu la ekzemplon de la bonaj famili____oj.

Traduza e responde

(Acaso) a amizade mais faz feliz você que o amor?

- (Acaso):
- amizade:
- mais:
- faz feliz:
- você:
- que:

- o:
- amor:

Quão frequentemente você escreve cartas a tuas amigas na Itália?

- Quão:
- frequentemente:
- você:
- escreve:
- cartas:
- a:
- tuas:
- amigas:
- na:
- Itália:

(Acaso) a relação entre teu professor e você mudou?

- (Acaso):
- a:
- relação:
- entre:
- teu:

- professor:
- e:
- você:
- mudou:

(Acaso) você agora já sabe esperanto suficientemente bem?

- (Acaso):
- você:
- agora:
- já:
- sabe:
- esperanto:
- suficientemente:
- bem:

Solvoj

Traduza

- verŝajne: aparentemente
- tutsimple: simplesmente
- neŭtraleco: neutralidade
- tiurilate: neste caso
- universaleco: universalidade
- ebleco: possibilidade
- partopreni: participar

- plejparte: majoritariamente
- samtempe: ao mesmo tempo
- anstataŭigi: substituir
- elĵeti: jogar fora
- finiĝi: finalizar-se
- informiĝi: informar-se

Complete as frases

- En juneco oni havas ankaŭ belecon.
- Malsimplajn laborojn ĉefoj devus plisimpligi.
- En tiu aĝo li jam fariĝis klubestro de sporta klubo.
- Monon oni metas en monujon.
- Sekvu la ekzemplon de la bonaj familianoj.

Traduza e responda

(Acaso) a amizade mais faz feliz você que o amor?

- (Acaso): Ĉu
- amizade: amikeco
- mais: pli
- faz feliz: feliĉigas
- você: vin
- que: ol
- o: la
- amor: amo

Quão frequentemente você escreve cartas a tuas amigas na Itália?

- Quão: Kiom
- frequentemente: ofte
- você: vi
- escreve: skribas
- cartas: leterojn
- a: al

- tuas: viaj
- amigas: amikinoj
- na: en
- Itália: Italio

(Acaso) a relação entre teu professor e você mudou?

- (Acaso): Ĉu
- a: la
- relação: rilato
- entre: inter
- teu: via
- professor: instruisto
- e: kaj
- você: vi
- mudou: ŝanĝiĝis

(Acaso) você agora já sabe esperanto suficientemente bem?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- agora: nun
- já: jam
- sabe: scias
- esperanto: Esperanton
- suficientemente: sufiĉe
- bem: bone

La sentimulo

Estis vespero en Venecio. Centoj da homoj plenigadis la Sankt-Markan placon. Junuloj kaj militistoj, maristoj de sur la ŝipoj, elstaraj sinjorinoj, kaj junulinoj, alilandaj vojaĝantoj, ĉambristoj kaj gondolistoj – ĉiuj moviĝis al la urbomezo. Iom plue sed ne malproksime de la maro troviĝis malgranda placo. Fine de ĝi, proksime de la maro

staris homo. Laŭ la vestaĵo oni facile povis ekscii, ke li estas gondolisto de iu riĉulo. Seninterese li rigardis la ĝojan hommulton. Subite rideto lumigis lian vizaĝon, kiam li ekvidis mariston, kiu alvenis el la flanko de la maro.

– Ĉu tio estas vi, Stefano? – ekkriis la gondolisto. Ĉiuj diras, ke vi falis en la manojn de la Turkoj.

– Vere. Ni renkontis unu el iliaj ŝipoj. Ĝi sekvis nin dum pli ol unu horo. Sed ne estas facile iri pli rapide ol nia ŝipo. Do, kiaj novaĵoj estas tie ĉi en Venecio?

– Nenio interesa – nur granda malfeliĉo por Pietro. Ĉu vi konas Pietron?

– Kompreneble, ke mi konas.

– Granda ŝipo subakvigis lian gondolon.

– Kaj kio pri Pietro?

– Lia gondolo subakviĝis. Okazis, ke ni troviĝis proksime, tiel ke Ĝorĝo kaj mi prenis Pietron en nian gondolon. En la sama tempo mia estro subakviĝis por helpi junulinon, kiu preskaŭ jam mortis kun sia onklo.

– Ho, tie estis junulino – kaj onklo?

– Lin ni ne povis helpi. Estis grava homo. Sed kio vin alvenigas en Venecion, amiko mia?

La maristo rapide ekrigardis sian amikon kaj komencis diri:

– Do, vi scias, Ĝino, mi alportis ...

La gondolisto subite haltigis lin.

– Vidu. – li diris.

Tiam iu homo pasis apud ili. Li ankoraŭ ne estis tridekjara, kaj lia vizaĝo estis senkolora. Lia iro estis certa kaj facila. Lia vizaĝo estis malĝoja.

– Jakopo – diris Ĝino, kiam li ekvidis la homon – oni diras, ke multaj gravuloj donas sekretajn laborojn al li. Li scias tro da sekretoj.

– Kaj tial ili timas sendi lin en malliberejon – diris la maristo, kaj dum li parolis, li montris la domegon de la Doĝoj.

– Vere, multaj gravuloj bezonas lian helpon – diris Ĝino.

– Kaj kiom ili pagas al li por unu mortigo?

– Certe ne malpli ol cent monerojn. Ne forgesu, ke li laboras por tiuj, kiuj havas sufiĉe da mono por pagi al li. Sed, Stefano, en Venecio estas aferoj, kiujn estas pli bone forgesi, se vi volas trankvile manĝi vian panon.

Estis iom da silento kaj poste la gondolisto denove ekparolis:

– Vi venis ĝustatempe por vidi ŝipkuron.

– Ĝino – iu diris malforte proksime de la gondolisto.

– Sinjoro?

Don Kamilo Monforte, la estro de Ĝino senvorte montris al la gondolo.

– Ĝis revido – diris la gondolisto kaj prenis la manon de sia amiko.

Palavras novas

- *veneci* – Veneza
- *Sankt-Mark* – São Marcos
- *placo* – praça
- *milito* – guerra, guerrear

- *maro* – mar
- *ŝipo* – navio
- *gondolo* – gôndola
- *movi* – mover, movimento
- *mezo* – meio
- *proksima* – perto
- *granda* – grande
- *oni* – se (pronome indefinido)
- *facila* – fácil
- *lumo* – luz, iluminar
- *flanko* – lado
- *Stefan* – Estevão
- *krii* – gritar
- *turko* – turco
- *renkonti* – encontrar
- *sekvi* – seguir
- *Pietro* – Pietro
- *koni* – saber, conhecer
- *akvo* – água
- *tiel* – assim
- *Ĝorgo* – Jorge
- *preni* – pegar
- *estro* – chefe, líder
- *preskaŭ* – quase
- *morti* – morrer, morte
- *grava* – importante
- *Ĝino* – Gino
- *halti* – parar
- *apud* – ao lado de
- *dek* – dez
- *jaro* – ano, anual
- *koloro* – cor, colorido, colorida
- *Jakopo* – Jacó
- *tial* – por essa razão
- *timi* – medo, ter medo
- *sendi* – enviar
- *doĝo* – doge

- *bezoni* – precisar
 - *pagi* – pagar, pagamento
 - *er* – fragmento, pequeno pedaço
 - *afero* – assunto, coisa
 - *se* – se
 - *pano* – pão
 - *Don Kamilo* – Dom Camilo
 - *gis* – até
-
- *konsenti* – acordo/concordar
 - *laŭta* – alto (som), alta (música)
 - *proksimume* – aproximadamente
 - *publika* – público
 - *punkto* – ponto
 - *sata* – satisfeito (nutrido)

Gramática

O sufixo *-il*

Forma a palavra para “instrumento”, “implemento”, “meio”:

- *tranĉilo* – faca
- *hakilo* – machado
- *ŝlosilo* – chave
- *timigilo* – espantalho

Exercícios

Traduza

- estraro:
- tagmeze:
- posttagmeze:

- malsata:
- interkonsenti:
- manĝilaro:
- vidpunkto:
- malfermilo:
- noktomezo:
- publikigi:
- pagigi:
- duflanka:
- aliflanke:

Complete as frases

- La knabino ĵetis la paper_____ en la paper_____.
- Kie estas mia skrib_____, mi volas respondi _____ li.
- La suno _____aperis kaj nun estas _____ malhele.
- Bonvolu manĝi la panon _____ manĝ_____o.
- Pardon___ min, mi ne rajtas rest___.

Traduza e responda

(Acaso) você pode trazer o remédio da minha irmã?

- (Acaso):

- você:
- pode:
- trazer:
- o:
- remédio:
- da:
- minha:
- irmã:

Quando você comprou esse instrumento musical?

- Quando:
- você:
- comprou:
- esse:
- instrumento musical:

Quem pela última vez usou minha chave?

- Quem:
- pela última vez:
- usou:
- minha:

- chave:

(Acaso) você em Veneza andou também por meio de gôndola?

- (Acaso):
- você:
- em:
- Veneza:
- andou:
- também:
- por meio de:
- gôndola:

(Acaso) você poderá começar a dormir quando haja silêncio?

- (Acaso):
- você:
- poderá:
- começar a dormir:
- quando:
- haja silêncio:

Solvoj

Traduza

- estraro: diretoria
- tagmeze: ao meio dia
- posttagmeze: pós meio dia
- malsata: faminto
- interkonsenti: combinar
- manĝilaro: talheres
- vidpunkto: ponto de vista
- malfermilo: abridor
- noktomezo: meia-noite
- publikigi: publicar
- pagigi: fazer pagar
- duflanka: bilateral
- aliflanke: por outro lado

Complete as frases

- La knabino ĵetis la paperon en la paperujon.
- Kie estas mia skribilo, mi volas respondi al li.
- La suno malaperis kaj nun estas preskaŭ malhele.
- Bonvolu manĝi la panon per manĝilo.
- Pardonu min, mi ne rajtas resti.

Traduza e responda

(Acaso) você pode trazer o remédio da minha irmã?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- pode: povas
- trazer: kunporti
- o: la
- remédio: sanigilon
- da: de
- minha: mia
- irmã: fratino

Quando você comprou esse instrumento musical?

- Quando: Kiam
- você: vi
- comprou: aêtis
- esse: tiun
- instrumento musical: muzikilon

Quem pela última vez usou minha chave?

- Quem: Kiu
- pela última vez: laste
- usou: uzis
- minha: mian
- chave: ŝlosilon

(Acaso) você em Veneza andou também por meio de gondola?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- em: en
- Veneza: Venecio
- andou: veturis
- também: ankaŭ
- por meio de: per
- gôndola: gondolo

(Acaso) você poderá começar a dormir quando haja silêncio?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- poderá: povos
- começar a dormir: ekdormi
- quando: kiam
- haja silêncio: estos silento

Nokta promeno

S-ro Pipelbom estis alta, dika, peza kaj larĝa. Tio donis al li havindan korpoforton, kaj lia grandula aspekto ludis ne etan rolon en la fakto, ke la plimulto el la homoj, se ne lin timis, certe respektis kaj almenaŭ pripensis antaŭ ol decidi malkontentigi lin.

Sed tio, kio estas ofte utila dumtage, prezentas per si malplaĉan ĝenon dumnokte en loko arboplena. Ĉefe kiam oni devojiĝis kaj ekstervojeto iracas en nehoma sovaĝejo.

La dika, peza, alta larĝa korpo ne sukcesis pasi senbrue inter la arboj; krome tuŝi la naturaĵojn, ĝenerale malsekajn, meze de kiuj li malfacile paŝis, estis travivaĵo ne malofte doloriga kaj ĉiam malagrabla. Ju pli li antaŭeniris en la vivo – kaj ju pli antaŭeniris en la ĉe kastela arbaro des pli Adriano Pipelbom malŝatis la noktan naturon.

Viro kun okuloj, kiuj kapablis bone vidi en la mallumo, rigardis la malfacilan iron de nia industriisto. Li ridetis.

Apud tiu viro, en vestaĵo de policano, staris alia persono, en simila vestaĵo. Ĉi lasta estis virino.

“Ni iru,” la viro diris mallaŭte en la orelon de sia kunulino. “Nun estas la ĝusta momento.”

Ambaŭ paŝis direkte al la alta, larĝa, peza, dika persono. Ili zorgis fari kiel eble plej malmulte da bruoj. Junaj, facilmovaj, ili preskaŭ plene sukcesis.

En ĉi tiu aĉa situacio, kie arboj sovaĝe ĵetis siajn malsekajn branĉojn rekte en la vizaĝon de la industriisto, kie multpiedaj bestetoj prenis liajn piedojn por promenejo, kie naturo faligis lian piedon plej dolorige en kavon plenan de akvo aĉodora, Adriano Pipelbom rapide alvenis al la penso, ke oni devas ĉi tie esti preta por iu ajn malplaĉa renkonto. Ion ajn li efektive atendis, krom homa voĉo. Kiam do voĉo

aŭdiĝis tuj proksime, li faris, ekmire, belan surlokan salton, kiu movis lian koron, ŝajne, supren ĝis la buŝo.

“Kio?” li diris kun la provo sensukcese rekapti iom da trankvilo.

Sed la lumo de lampeto, kiun oni direktis rekte al liaj okuloj, malhelpis la repaciĝon. Krome, ŝajnis al li, ke la homformo, kiu tenis la lampon, surhavas vestojn policajn.

“Kion vi faras ĉi tie?” sonis la aŭtoritata voĉo.

“Mi ... mi ... nuuuu ... eee ...” fuŝparolis Pipelbom.

“Bonvolu paroli iom pli klare,” la alia diris eĉ pli grav-tone.

“Mi ... mi ... mi promenas.”

“Ha ha. Vi promenas en la bieno de la grafino de Montokalva, meze de la nokto. Ĉu la grafino vin invitis? Ĉu ŝi scias pri via ĉeesto ĉi tie?”

“N ... nu ... N ... ne. Mi ...”

“Mi do devas peti vin min sekvi.” Kaj li klarigis, ke ekde la fuŝa provo kapti la grafanon, fare de teroristoj, la polico kontrolas atente, kio okazas en la ĉirkaŭaĵo de la kastelo.

Al la industriisto ŝajnis, ke lia koro ĉifoje falis ĝis liaj piedoj. Li sciis, ke nur malfacile li povos trovi akcepteblan klarigon pri sia ĉeesto, kaj la ideo, ke la grafino ĉion scios, perdigis al li la malmulton da espero, kiu restis post la unuaj vortoj de la policano.

Palavras novas

- *S-ro* – Sr.
- *Pipelbom* – Pipelbom
- *peza* – pesado, ter peso
- *largă* – largo
- *korpo* – corpo

- *aspekto* – aspecto, aparentar
- *rolo* – função, desempenhar papel de
- *fakto* – fato
- *respekti* – respeitar, respeito
- *kontenta* – satisfeito, satisfeita, contente
- *ofte* – frequentemente
- *utila* – útil
- *prezenti* – apresentar, apresentação
- *ĝeni* – incomodar
- *nokto* – noite
- *arbo* – árvore
- *ĉeĝo* – patrão, chefe
- *vojo* – caminho
- *ekster* – do lado de fora
- *sovaĝa* – selvagem
- *bruo* – barulho, fazer barulho
- *krom* – além de
- *tuŝi* – tocar
- *natur*o – natureza
- *ĝenerali* – geral
- *seki* – seco, seca
- *paŝi* – passo, dar passos
- *vivi* – viver, vida
- *dolori* – dor, doer
- *agrabla* – agradável
- *ju* – tanto (mais, menos)
- *kastelo* – castelo
- *des* – quanto (mais, menos)
- *Adriano* – Adriano
- *viro* – homem, masculino
- *kapabla* – capaz
- *industrio* – indústria, industrial
- *polico* – polícia
- *persono* – pessoa
- *simila* – semelhante
- *lasta* – último, última
- *laŭta* – alto (som), alta (música)

- *orelo* – orelha
- *momento* – momento
- *ambaŭ* – ambos
- *direkti* – direção, dirigir
- *zorgi* – cuidado, cuidar
- *situacio* – situação
- *branĉo* – ramo, galho
- *rekta* – reto, direto
- *besto* – animal, bicho
- *promeni* – passear, passeio
- *kavo* – caverna, cavidade
- *odoro* – cheiro, exalar cheiro
- *preta* – pronto, pronta
- *ajn* – qualquer
- *efektiva* – na realidade
- *miri* – admirar-se
- *koro* – coração, cordial
- *ŝajni* – parecer
- *supri* – acima
- *buŝo* – boca
- *provi* – tentar
- *kapti* – pegar
- *lampo* – lâmpada
- *paco* – paz
- *formo* – formar
- *teni* – segurar
- *sono* – soar, som
- *aŭtoritato* – autoridade, autorizado
- *nuuuu* – nuuuu
- *eee* – eee
- *fuŝi* – bagunçar, bagunçado
- *klara* – claro, clara
- *eĉ* – até, mesmo
- *tono* – tom
- *ha* – ha
- *bieno* – fazenda
- *grafo* – conde

- *monto* – montanha
 - *kalva* – calvo, calva
 - *inviti* – convidar, convite
 - *peti* – pedir
 - *teroro* – terror
 - *kontroli* – checar, verificar, controlar
 - *ĉirkaŭ* – ao redor, cerca de
 - *akcepti* – aceitar
 - *perdi* – perder
-
- *aĉ* – indica qualidade ruim

Gramática

Ju ... des

- *Ju pli longe, des pli bone.* – quanto mais longe, melhor

Ajn

- *kiom ajn* – quanto quer que seja

O prefixo *dis-*

Prefixo que denota separação, dispersão:

- *disĵeti* – espalhar
- *dissendi* – transmitir

O sufixo *-on*

Sufixo que denota uma fração:

- *duono* – metade, meio
- *triono* – um terço

- *kvarono* – um quarto
- *sesono* – um sexto

Exercícios

Traduza

- prezentaĵo:
- skribaĉi:
- klarigi:
- pretigi:
- ĉevalaĉo:
- disdoni:
- dekono:
- duonigi:
- virinaĉo:
- ĉiumomente:
- renkontiĝo:
- retrovi:

Complete as frases

- Antaŭ kvar ____ a horo ili ____ venis.
- Post la terura _____ feliĉo la homoj foriris kaj la malnovaj urboj _____ falis.

- Ni devus ____vidi nin, mia amiko.
- ____ pli ofte mi pripensas, _____ pli mi koleras.
- Ŝi loĝas en iu _____ domo.

Traduza e responda

(Acaso) nós veremos de novo um ao outro onde seja e quando seja?

- (Acaso):
- nós:
- veremos de novo:
- um ao outro:
- onde:
- seja:
- e:
- quando:
- seja:

Quando eu devolverei a outra metade dos livros?

- Quando:
- eu:
- devolverei:
- a:

- outra:
- metade:
- de:
- os (dos):
- livros:

(Acaso) você necessitará mais de um quarto de ano para esses trabalhos?

- (Acaso):
- você:
- necessitará:
- mais:
- de:
- um quarto de:
- ano:
- para:
- esses:
- trabalhos:

Por que quanto mais frio está, tanto mais tempo nós esperamos?

- Por que:
- quanto:

- mais:
- frio:
- está:
- tanto:
- mais:
- tempo:
- nós:
- esperamos:

(Acaso) você seria feliz com algum homem qualquer?

- (Acaso):
- você:
- seria:
- feliz:
- com:
- algum:
- qualquer:
- homem:

Solvoj

Traduza

- prezentaĵo: apresentação
- skribaĉi: garatujar, rabiscar
- klarigi: explicar
- pretigi: aprontar
- ĉevalaĉo: pangaré
- disdoni: distribuir
- dekono: décimo
- duonigi: dividir ao meio
- virinaĉo: mulher rameira
- ĉiumomente: a todo o momento
- renkontiĝo: encontro
- retrovi: reencontrar

Complete as frases

- Antaŭ kvar**ona** horo ili **revenis**.
- Post la terura **malfeliĉo** la homoj foriris kaj la malnovaj urboj **disfal**is.
- Ni devus **revidi** nin, mia amiko.
- **Ju** pli ofte mi pripensas, **des** pli mi koleras.
- Ŝi loĝas en iu **ajn** domo.

Traduza e responda

(Acaso) nós veremos de novo um ao outro onde seja e quando seja?

- (Acaso): Ĉu
- nós: ni
- veremos de novo: revidos
- um ao outro: nin
- onde: kie
- seja: ajn
- e: kaj
- quando: kiam
- seja: ajn

Quando eu devolverei a outra metade dos livros?

- Quando: Kiam
- eu: mi
- devolverei: redonos
- a: la
- outra: alian
- metade: duonon
- de: de
- os (dos): la
- livros: libroj

(Acaso) você necessitará mais de um quarto de ano para esses trabalhos?

- (Acaso): Ĉu
- você: vi
- necessitará: bezonos
- mais: pli
- de: ol
- um quarto de: kvaronon
- ano: jaron
- para: por
- esses: tiuj
- trabalhos: laboroj

Por que quanto mais frio está, tanto mais tempo nós esperamos?

- Por que: Kial
- quanto: ju
- mais: pli
- frio: malvarme
- está: estas
- tanto: des
- mais: pli
- tempo: longe
- nós: ni

- esperamos: atendas

(Acaso) você seria feliz com algum homem qualquer?

- (Acaso): Êu
- você: vi
- seria: estus
- feliz: feliça
- com: kun
- algum: iu
- qualquer: ajn
- homem: viro